

REDACTIA

Arad, Dealul Ferencz-utca nr. 26.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor.
pe 1/2 an 10
pe 1/4 an 5
de 1 lună 2
Nr-ii de Duminecă pe un
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe un an 40 franci.
Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Dealul Ferencz-utca nr. 26.

INSERȚIUNILE:

de un gir garmond; prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul VI.

Număr de Duminecă

Nr. 48

O GRIJE.

Care e puterea noastră, a Românilor din Țeara-Ungurească?
Copii mulți la casă.

Numai așa am ajuns ca să ne susținem d'alungul atâtor veacuri de vitregie. Numai așa am ajuns, că prin Ardeal de pildă, sate cari înainte cu jumătate de veac erau săsești, azi sunt în stăpânirea Românilor. Așa, că dintre neamurile din țeară numai Slovaci pot sta alături de noi în ceea ce privește sporul. Între Nemți de pildă — vorbim și de Șvabi și de Sași — a ajuns un obicei înrădăcinat și lăsat pretutindeni, să nu fie la casă mai mult de un copil, mult doi. Aceasta pentru că averea să nu se împartă.

Obiceiul acesta rău s'a încuibat acum și între Unguri. Ba încă în așa măsură, că începe să i îngrijoreze pe fruntașii unguri. Nu mai departe decât la 29 Noembrie s'a ținut adică adunarea Reuniunii Culturale de peste Dunăre.

Al doilea president al acestei reuniuni a arătat că zadarnic un neam se întărește prin învățatură și chiar prin strângere de avere, el este menit să peardă dacă nu sporește ca număr. Eiar în acele părți ale țării Ungurii dau îndărăt. Pentru că spre a-și păstra la un loc averea, umpenesc lucrurile așa fel, că rar găsești la o casă mai mult decât un copil. Obiceiul luat dela Nemți.

Eiar obiceiul acesta, durere, s'a îmbrins și prin unele părți locuite de Români, îndeosebi prin Banat

Dacă sunt îngrijiți Ungurii, cari a puterea în mână și atâtea mijloace și a-și spori neamul primind în sinul lor tot felul de străini, bine înțeles că și Români trebuie să ne arătăm încă și mai întristați. Și nici nu avem cuminte îndestul de aspre pentru neamul nostru ori în felul acesta pe de o parte caută să se pună la adăpostul grijilor multe: crește copiii, — ear pe de altă parte scot că fac mare ispravă ținând la un loc averea ce o au. Este și mai de osândă acest obicei la cei bogați și fapt e și la Unguri și la Români copii puțini bogați au. Dragostea de pământ îi face să nimicească în sufletul lor dragostea ce ar trebui să precumpănească asupra întregii noastre simțiri: dorul de a avea mulți urmași!

Fruntășii unguri cer, spre a stavili acest rău, ca să se ia măsuri pe calea legii.

După legile țării noastre, averea părinților se împarte d'opotrivă tuturor copiilor. Cum este știut însă, că părinții cum stare fac să n'aibă copii mulți numai pentru ca să nu se împartă averea, ci și la aceeași casă să se păstreze aceeași avere, fruntașii unguri zic că ar trebui să se facă o lege, în virtutea căreia părinții să aibă drept a lăsa averea numai unui singur ori cel mult doi copii.

Nici nu trebuie poate să spunem, ce nedreptate ar fi o asemenea lege. Copii — zicem: cei mai tineri, căci celor mai în vârstă li-s'ar da averea — cu drept cuvânt ar putea să blasteme legea care-i despoaie de ori-ce moștenire. Frații din aceeași părinți s'ar urî între dînșii și o vecinică ceartă s'ar naște, în loc ca umăr la umăr punând, fiecare să-și dea silința

a spori averea părintească la care d'opotrivă au drept de moștenire.

Și stăruie fruntașii unguri să se facă o astfel de lege pentru cuvânt că este și în alte părți, de pildă în Tirol, unde s'a făcut înainte cu doi ani.

Las că nu e încă dovedit dacă în Tirol legea a adus bine după sine dar chiar așa să fie, este aproape de mîntea cea mai slabă să înțeleagă, că nu tot ce se potrivește în alte țări, s'ar potrive și la noi. Cei din Tirol n'au cu toții atâtea pământ arabil cât are un comitat de pe la noi, Aradul ori Torontalul de pildă. Nu prea e deci pe ce să se împartă ci toți trăiesc din ce câștigă cu brațele ori de pe urma creșterii vitelor. La noi însă avem de împărțit și sute de holde și ce ar fi mai nedrept, decât ca unul dintre frați, fiind că e întâiul născut, să moștenească tot, ear ceilalți, poate copii mai ascultători și mai harnici, să n'aibă drept la nici o palmă de pământ?.. Dar aceasta ar avea ca urmare mai presus de toate, destrăbălarea: cel întâi născut n'ar mai avea nici o grijă, ci și ar bate joc și de părinți și de frați, știind că legea-l ocrotește și de moștenire numai lui îi face parte!

Eată de ce noi nu suntem de pierdere fruntașilor maghiari cari cer o asemenea lege. Și socotim că nici Ungurilor nu li-ar aduce nici un bine. Pentru că o nedreptate nu poate fi izvor de fericire. Ci da, prin școli de meserii ce s'ar ridica, prin sfaturi bune date la vreme, s'ar putea ajunge ca țeranul mai cu stare dintr'un băiat ori doi să facă meșteșugar, ori să dea vre-unul chiar la învățatură mai înaltă și averea să fie păstrată fiului rămas acasă, la coarnele plugului. Asta se poate. Dar unuia tot, altora nimic, nici odată!

De alfel țeranul cuminte știe, că greu e cu copiii numai până ce ei ajung de 12—14 ani. D'aci încolo fie care copil e o pereche de brațe muncitoare și nu poate fi în viața dela sate privelițe mai frumoasă și îndușoșitoare decât să vezi pe câte un tată mergând la câmp ori la deal însoțit de cinci ori șase copii. E un spor în munca lor ca și când ar lucra zece străini. Ce i-ar mai îndemna însă la muncă pe copii când ei ar ști că și așa averea întreagă o moștenește cel mai mare? Nu s'ar duce oare atunci mai bucuros să lucreze cu ziua? Și unde și cum s'ar putea întări în asemeni împrejurări viața familiară și ținerea împreună a fraților?

Pentru întărirea noastră ca popor, pentru întărirea fiecărei familii române, e de dorit ca la fiecare casă copil să fie mulți. Și atât este de adevărat că așa a lăsat și Dumnezeu să fie și că așa a înțeles și poporul, încât sfintele scripturi arată copii mulți ca o binecuvântare ear blăstêmul poporal cel mai înfricoșat este când se zice: nu-i faci Dumnezeu parte de copii!..

Eiar cei despre cari se știe că anume fac să n'aibă copii, afurisii să fie în mijlocul poporului român, căci ei își închid ochii nu numai de cea mai cerească bucurie, dar își întorc sufletul dela împlinirea celei mai de căpetenie datorii naționale.

Russu Sîriau.

Emigrările. Citim în „Alkotmány“ dela 4 Decembrie:

„Acum, că a sosit iarna, a crescut și numărul celor cari emigrează în America. Și pleacă bieții oameni ca în fiecare an, în cete mari, peste Ocean, nădăduind ca acolo, în lumea din povești, cu munți de aur să găsească fericire. După cum se telegrafiază din Fiume, azi dimineață au plecat spre America 50 cetățeni. Și asta așa merge în fiecare săptămână. Câte corăbii americane pleacă, toate-s pline cu emigranți maghiari cari părăsindu-și patria, se aruncă în brațele soartei nesigure“.

Puterea Ovreismului. „M. Szó“ aduce știrea, că pe când Ovreilor din Budapesta consiliul comunal a votat unanim un loc în preț d'un milion pentru a-și clădi sinagogă, p'atunci în ședința dela 2 Dec. același consiliu numai cu 60 voturi contra 38 a vrut să voteze un ajutor de 20.000 coroane parohiei reformate din Budapesta. Ceea-ce dovedește că în capitală numai Ovreii au trecere covârșitoare.

Alegeri congresuale.

Pe teritoriul Consistorului gr-or. român din Oradia-Mare scrutinul alegerilor congresuale s'a făcut Marți. Știm până acum rezultatul următor:

La Beiuș s'a ales dl. George Lazar, avocat în Arad;

La Beliu a fost luptă crâncenă, din care a ieșit însă biruitor Dr. George Popa, pretor în Arad, care a întrunit 1200 voturi față de 700 ale lui Dr. A. Ilie, ginerele dlui Zigre prin urmare un vîdstar și el al „neamurilor“ cari un pîntr-un veac au ținut în jug Diecesa Aradului.

Alegerii acesteia îi dăm o însemnată deosebită.

Se știe anume purtarea bărbătească a dlui Dr. George Popa la alegerea de episcop, purtare care a fost laudată de toți. Ei bine: dl Popa fiind din părțile Beliuului, frații din acele părți au ținut să-l resplicească tot eu dragoste pentru cinstea ce li-a făcut prin purtarea sa.

Trăiască alegătorii bravi din cercul Beliuului!

Primejdia americană.

(*) Se plâng plugarii nostri de pretutindeni că și dacă da Dumnezeu rod bun, grânele și vinul n'au preț. Și învinuiesc mai presus de toate pe negustorii, cari-s înțeleși asupra prețurilor și nu dau mai mult decât au hotărît ei între dînșii.

Au dreptate să se plângă. Intr'adevăr, ceea-ce fac negustorii mari de grâne și via este o adevărată jefuire a țeranului muncitor. Folosul muncii rămâne în buzunarele negustorilor și bieții plugarii din rodul pământului abia-și pot plăti dările. Să mai pună la o parte, e lucru rar.

Sunt însă de vină și țeranii ori mai bine fruntașii lor cărturari cari nu-i învață să se opere împotriva jafului atâtor samsari (senzali). Dacă ar face adică sătenii nostri cum fac Șvabii de pildă: să înființeze tovărășii cari ele se vîndă de-adreptul grâne, vin, vite, galițe și ouș, ear' nu prin mijlocirea samsarilor, totul s'ar vinde pe un preț mai bun, căci ceea-ce trece în buzunarele atâtor Ovrei, ar rămâne în punga țeranimei care a trudit cât e anul de lung.

Mai este însă și o altă pricină la mijloc: produsele ce vin din America.

Când e rod bun în America adică, grâul nostru este bătut de cel american; prețul porciilor scade pentru că sute de corăbii vin din America încărcate cu unsoare și azi-mâne până și unelele de tot felul făcute în țeară o să fie bătute de fabricile americanilor.

Și să ne așteptăm că asta așa o să meargă din rău în mai rău. Americanii propășesc în măsură nimitoare. Dar' asta n'ar fi încă primejdia cea mai mare ci fapt e, că ei să fac și mai rășboinic pe zi ce trece. Nu de mult au înființat așa zisele trusturi: bogătanii Americii, milionarii, au făcut o tovărășie uriașă, punând mîna pe cele mai multe corăbii cari străbat Oceanul dintre America și Europa. În felul acesta marfa din Europa numai cu greu va pute trece în lumea nouă și din potrivă, stă în puțința acestui „trust“ să năpădească toate piețele europene cu marfa ieftină din America. Are să fie un rășboiu economic cum n'a mai văzut lumea.

Primejdia nu se mărginește însă la atîta. Ci în America au să urmeze încă legi cari pe de o parte să ocrotească munca americanilor și tot rodul pământului lor, ear' pe de altă parte să ridice greutatea nespuse intrării în America a ori-ce produs european.

Chiar la 3 Decembrie a spus-o asta Roosevelt, președintele Statelor-Unite, în răspunsul ce a dat adresei parlamentului din Washington.

Iubiții și harnicii nostri țeranii așteptă deci din vreme, că și dacă s'ar întempla minunea ca samsarii și atîția negustorii ovrei să se facă oameni de treabă și cu inimă pentru muncitorii țării, totuși nu prea poate fi nădejde ca în viitor prețul grânelor să crească, pentru-că pe zi ce trece se apropia primejdia americană. Faina și atîtea grâne americane are să coboare prețul a tot ce produce Europa.

O singură cale de îndreptare a lucrurilor este: tovărășiile pentru a ține și ridica prețurile produselor pământului.

Despre acestea vom vorbi însă în viitorul număr dublu al foilor noastre.

Din Dietă.

— Ședința din 3 Decembrie. —

La începutul ședinței au luat mai mulți înși cuvântul înaintea ordinii de zi. Toată interesarea era însă îndreptată asupra ministrului Fejérváry care se știa că va lua cuvântul spre a-și explica declarațiunea sa, că numai din complesanța a cedat hotărîrii Dietei, declarațiune care a produs atîta furtună.

Intr'o liniște mormentală s'a ridicat ministrul Fejérváry ca să vorbească. A declarat că nici prin minte nu i-a trecut să tragă la îndoială dreptul suveran al parlamentului în ce privește dreptul de imunitate și de altfel se alătură în toate, la cele

spuse de ministru președinte, ca explica a vorbirii sale.

Toată vorbirea a fost numai câte-va cuvinte. După-ace a terminat, în dreapta a fost aplaudat. Pe băncile din stânga însă s'auziau murmure :

— Nu e destul !

Pe aceștia adevărat nu i-a îndestulit cuvintele lui Fejérváry. Kossuth Ferencz însă i-a liniștit, spunându-le că :

— E destul !

La aceasta și nemulțumii au tăcut, ba chiar cel mai nemulțumit, care promitea scandale dacă Fejérváry nu se va explica în mod mulțumitor, Kubik Béla singur a zis :

— E destul, Fejérváry a retractat complența.

Și cu aceasta s'a înmormântat afacerea Fejérváry.

IN APĂRARE.

Multe am crezut că se pot întempla în lumea românească. Dar ca să vedem pe așa zișii naționaliști dela „Tribuna” apărând pe francmasonul Beles János și invinând pe fruntașii naționaliști ai eparchiei Aradului, la aceasta nu ne am așteptat.

Și totuși, s'a întâmplat.

În numărul dela 3 Decemvrie foaia sibiană invinuește adică pe amicii noștri pentru că au lucrat din rășputeri la alegerile de Congres Național Bisericesc și au făcut astfel că în întreg comitatul Aradului să se aleagă tot mangriști !

Incepe prin a invinui că în două cercuri preoțești s'au schimbat comisarii.

Dar cinstiților frați ! Nu asta-i de însemnătate, ci întrebarea : purtatu-s'au bine acești comisarii la scrutinii ?

Răspunsul nu poate fi decât da. Căci dacă ar ști „neamurile” rău numai cât negru sub unghie, fără îndoială că ar striga din toate puterile plămânilor lor.

A doua : ne invinuesc că am pus candidați până și contra unui Zeno Mocsonyi și V. Babeș.

Dar de când în biserică română națională este păcat și nedemn a pune candidați ? Cum adică : „neamurilor” le este îngăduit să pună la Șiria candidat pe Ceontea (a căpătat 17 voturi ?) împotriva lui Russu Șirianu, la Giula pe un oare-care Popovici împotriva lui Dr. Oncu, la Arad pe Ghebeles, prietenul lui Măglaș, împotriva lui Aurel Petrovici, și noi să nu candidăm bărbați ca Dr. Al. Marta și directorul financiar Dragonescu ?

Cât privește invinuirea că prietenii noștri au lucrat cu ajutorul unor străini de biserică, o o minciună sfruntată și adevărul este că dl Hamsea archimandritul a cerșit spriginul unor fibrae, solgăbiraie și notari (vom dovedi asta cu mărturiile !) și francmasonul Beles János a cerșit ajutorul Jidovului Seidner din Bérzava.

„Tribuna” nu vrea să știe însă cele întemplate ci se face ecoul minciunilor celor mai nerușinate.

Să vedem numai, ce scrie :

„Alegerea din cercul Radnei față de dl Ioan Beles, notar public, fost deputat dietal și deputat sinodal și congresual de până acum al aceluși cerc, unde partidul și-a pus de candidat pe un matador al seu, pe Dr. Ioan Suciu, aspirant de membru în direcțiune ori fisc la „Victoria”, cortegirile atât prin „Trib. Pop.”, precum și prin agenții „Victoriei” a ajuns la un grad ce nu se poate din destul condamna, dar' nici nu e bine, nici consult, ca să le știe publicul mare, căci ar fi un blam pe biserică, pe constituție

și pe poporul nostru. Sperăm însă, ca pe altă cale se vor aduce acele la cunoștința măritului congres.

Nu știu are ori nu cunoștință dl I. Suciu pe ce cale și-a câștigat mandatul ? Eu o declar, că nici-odată nu aș primi un mandat câștigat astfel.

„Tot așa s'a câștigat mandatul de deputat în cercul Birchișului pentru dl Tomiciu față de vrednicul avocat Dr. George Dobrin. Dl Tomiciu fiind a și câștiga unele titluri onorifice, s'a pus pe câștigarea de mandate de deputat sinodal și congresual și partidul și-a pus candidatura de deputat congresual în cercul Birchișului față de Dr. G. Dobrin din Lugoj, candidatul preoțimii și poporului (nu al Mocsonyeștilor, cum zice „Trib. Pop.”), dl Tomiciu nu a cruțat nimic, nici nu s'a fcut de nici un fel de apucături de cortegire ; apoi mai fiind ajutat și de comisarul de scrutinii al partidului, a reușit a fi ales.

Va să zică naționaliștilor dela Sibiu le pare rău că poporul a tranșit pe francmasonul Beles János, pe cel-ce a votat în Dietă legile politico-bisericești și s'a întovărășit cu ovreimea.

Să vă fie rușine, păcătoși ce sunteți.

„Tribuna” știe povești despre „cortegirile” întreg personalului redacțional al „Tribunei Poporului”, „Tribuna” da loc minciunilor despre „funcționarii consistoriali”, dar' despre fiul lui Beles și despre Ovreiul Seidner nu știe nimic ; despre cele petrecute la scrutinii din Radna, unde nelitirile lui Beles au fost date pe față, tace.

Și de unde și până unde dl Dr. Dobrin a fost „candidatul preoților și poporului” ? Dacă așa ar fi fost, intruna de sigur voturi mai multe, căci doar' preoții au deschis sinoadele electorale și poporul a votat ! Și dacă așa sunt de tari Mocsonyeștii, cum se face că dl Zeno Mocsonyi a candidat la Lipova, ear' nu în cercul Birchișului, unde în șapte comune are moșii, dar' unde pretutindenți voturile le-a avut prietenul nostru Virgil Tomici ? Nici chiar în Batta, unde este directoratul moșiilor, avocatul dlor Mocsonyești n'a avut un singur vot.

Asta să o explice „Tribuna” ! Și cum vine „Tribuna” să strige pentru alegerea dela B.-Comlos, unde a reușit Dr. Nestor Oprean, ales în atâtea rânduri, dar' împotriva căruia „neamurile” au avut obrăznicia să pună candidatura unui candidat la o — înrudire oare-care, tiner care abia și-a scuturat de pe haine praful școalei ? !.

Și încă „Tribuna” mai are îndrăzneala să întrebe pe d-nul Oncu, Veliciu și Mangra că ce zic la toate acestea și îndeosebi la purtarea noastră !

Ce zic ? Ceea-ce a zis și poporul prin votul dat : dispreț bandei negre și tovarășilor ei păcătoși dela Sibiu !

Deputat congresual în cercul Beiușului.

Beiuș, 2 Dec. 1902. În cercul electoral al Beiușului alegerea de deputat congresual a fost foarte caracteristică. Lupta s'a dat între candidatul nostru, candidatul proclamat de fruntași și reprezentanții naturali ai acestui cerc, intruniți — precum vi s'a scris la timpul său — în conferința confidențială ținută în 7 (20) Nov. sub președința protopopului tractual Elia Moga, între de toți cinstiții și iubitori ai acestui cerc, avocatul Georgiu Lazar din Arad, și între avocatul din Beiuș și deputatul dietal al Ceichii, Teodor Fășie, susținut de protopopul Elia Moga și de catechetul

Nicolau Diamandi, cari au făcut cortegiri întinse și presiuni asupra preoțimii tractuale. Cu toate presiunile însă și deși Diamandi, acest Măglaș al Bihorului, se lăuda în gura mare, că Fășie va avea majoritate de cel puțin 1000 de voturi față de Lazar, totuș rezultatul scrutinului ținut astăzi în Beiuș a dovedit, că în acest cerc spirital și curentul reprezentat prin protopopul Moga, această „vulpe vicleană”, cum i se mai zice, și a trăit traiul. Deși protocolul electoral din Meziad, unde Georgiu Lazar a obținut aproape 300 voturi, precum și alte protocoale asemenea cu voturi pentru Lazar, n'au fost prezentate la actul de scrutinii, fiind reținute de adversar, — totuși domnul Georgiu Lazar a obținut 1250 voturi față de cele 813 date pentru Teodor Fășie. — Astfel cu o majoritate de 437 voturi a fost proclamat Georgiu Lazar deputat congresual al cercului Beiușiu pentru periodul 1903 — 1906. Această veste a fost primită în cerc cu multă bucurie. Actul scrutinului condus de bravul învățător Ioan Pinter ca comisar consistorial a decurs în ordine perfectă.

Amicul.

Spre orientare !

Suntem rugați a publica următoarele :

Referitor la celea publicate în Nrul 47 duplu al mult prețuitei noastre foi „Tribuna Poporului” sub rubrica „Dela sate”, subscriși venim cu tot respectul a da unele clarificări scriselor cuprinse în rubrica sus amintită și anume : Majoritatea locuitorilor din comuna noastră Pesac de fel nu aderă „la reînvierea sistemului răposat și la răsăritul stelei deja apusă pe vecie”, pentru-că din memoria poporului nostru încă nu s'au șters isprăvile „neamurilor” deja cunoscute. Că Dr. Valeriu Mezin, aderentul „neamurilor”, a căpătat în comuna noastră Pesac 60 de voturi — o comună așa mare — cu ocaziunea alegerii de deputat congresual, asta nu înseamnă de fel, că și Pesacul ar adera „la ceea-ce deja s'a înmormântat”, pentru-că 60 de voturi ce le-a primit Dr. Valeriu Mezin are a le mulțumi proprio, că e fiu din acest tract și răscut din opincă, prosequendo, că are în comună diferite neamuri, cari în frunte cu primarul satului, prin slejbașii comunei trimiși din casă în casă abea i-le-a putut înjgheba acelea voturi ; ear al treilea cas deocamdată îl reținem.

Poporul nostru din comună, încă se animează pentru acei bărbați, cari lucră pentru binele și prosperarea bisericești și a școalei noastre confes. Un atare bărbat e și dl Dr. Nestor Oprean, care la toate ocaziunile a arătat, că iubește mai presus de toate limba, biserică și școală. Un cas recent e și alegerea de Episcop, unde și-a dat votul Său pentru Ilustritatea Sa dl Vasilie Mangra numai conform dorinței poporului din întreaga Diecesă, pentru care faptă bunul Dumnezeu să ni-l trăească la mulți ani.

Fiind-că dl Dr. Nestor Oprean în Pesac n'a obținut voturi cu ocaziunea alegerii de deputat congresual, nu înseamnă de fel, că pesăcanii n'ar avea încredere în D-sa, și că n'ar ști să prețuească pe bărbatul luptător pentru cauzele noastre sfinte.

Văzând noi că cu câte machinațiuni se lucră pentru dl Mezin, ne-am retras dela urnă în aceea bună speranță, că iubitorul nostru deputat și fără votul Pesacului va reuși față de contracandidatul Dr. Valeriu Mezin.

Ca de încheiere ne ținem de datorință a aminti și aceea, că din însuși protocolul votării se poate vedea cine din inteligența din loc, crede că va mai reînvia încă odată domnia neamurilor.

Atâtea deocamdată.

Pesac, la 20 Noemvrie (3 Decemvrie) 1902.

Aureliu Micloși,
învățător.

Ioan Popa,
inv. ort. rom.

Obstrucție în Reichstagul din Berlin.

În articolul nostru din numărul trecut ne-am ocupat de noile situațiuni create de evenimentele desfășurate în Reichstagul berlinez.

După știrile sosite mai în urmă, centrul nu voește nimic să cedeze și stăruie necondiționat pentru proiectul Kardorf. E de remarcă, că presidentul contele Ballestrum a voit eri să abzie și că între dînsul și majoritate s'a declarat conflictul.

Despre decursul ședinței din 3 Decemvrie dăm următorul resumat :

În ședința de astăzi contele Ballestrum a ocupat iarăși piedestul presidential, dar peste câteva minute a lăsat conducerea vicepresidentului național liberalului Buesing.

La începutul ședinței s'au petrecut scene foarte turbulente în rândurile stînzei extreme.

Socialistul Hagen a declarat că s'a înjosit prestigiul presidential.

Vicepresidentul Buesing aprobat din dreapta și disaprobat din stînga zice, că prestigiul presidential n'a suferit nici o înjosire.

După aceea Ballestrum ocupă din nou presidul și deschide discuția asupra propunerii Singer Hasse, cari cer amnarea debaterii asupra proiectului Kardorf.

Kardorf cere să se treacă peste această propunere la ordinea zilei. Haase argumentează în contra lui Kardorf. Președintele îndrumă pe orator de repetiție la ordine.

Haase contrazice iritat. Când Buesing care în interval ear' ocupase presidul își oprește pe orator să aducă critică asupra stării lucrurilor, social democrații izbucnesc într'un egomot asurzitor. Reichstagul cu 210 contra 66 voturi trece la ordinea zilei peste propunerea Singer Hasse.

Depă puțin discuție ce s'a mai făcut asupra regulamentului, contele Schwenk referază pe scurt despre 22 articole dela început ale tratatului.

S'a iscat apoi o discuție aprinsă. După-ace ședința a fost prin obstrucție lungă până peste miezul nopții. Reichstagul a propunerea lui Vöcker, care a motivat o obșiră personalului și a stenografilor, a amnat continuarea ședinței pe a doua zi la 10 ore.

Răspunsul lui Roosevelt.

Într'un articol de mai sus ne ocupăm de primejdia mare ce s'abate din America asupra Europei.

Dăm mai la vale părți din răspunsul ce președintele Statelor-Unite din America a dat adresei parlamentului american. El zice :

„Suntem încă tot pe calea pașirii nețermurite. Ca popor, am jucat rol mare în lume și suntem hotărâți să influințăm încă și mai mult asupra mersului lucrurilor din lume. Evenimentele celor din urmă patru ani au decis definitiv că trebuie să ocupăm loc între popoarele mari din lume. Chiar dacă n'ar vrea, n'am putea să ne dăm lături ; dar poporul nostru merge înainte curajos și cu o voință tare. Credința noastră nu e mărturisirea omului slab, ci evanghelia speranței și a stăruinței biruitoare. Avem învins lucruri mari în străinătate și încă și mai mari acasă.

După-ace spune apoi că trusturile nu li-se poate și nici trebuie a li pune pedici, îndeamnă și clasa săracă să se întovărășească pentru a duce la biruință planurile sale. Declara numai sistemul vamal protecționist poate aduce bine Americii.

Și — ceea-ce e însemnat pentru Europa — mai trebuie d'asemenea se face o lege care să împiedice imigrația, intrarea în America a atâtor emigranți din toate părțile lumii.

Pentru a da avânt comerțului și a-l proteja în lumea largă, Roosevelt este de părere că va trebui să fie sporită și întărită flota.

Monumentele române din Bulgaria.

S'a vorbit atât de mult zilele acestea despre monumentele române de pe câmpiile Plevnei, fără însă a arăta câte sunt, cum sunt și unde sunt așezate,

Dăm mai la vale descrierea lor, făcută chiar de oficerul, care a fost însărcinat cu supravegherea executării lor, d. Col. Botez, și pe care o reproducem după revista populară militară „Peneș Curcanul”.

Așezată pe o colină, în fața satului Grivița, este construită din piatră cioplită. Fondatiunile ei destul de adânci, au permis construirea unei cripte, în care sunt depuse osemintele tuturor ostașilor căzuți în lupte, și cari s'au putut găsi, mai ales în jurul redutelor.

Visitatorul poate pătrunde în criptă, prin interiorul capelei, trecând printr-o ușă ce se ridică.

În fundațiunile capelei se găsesc o piatră în care s'a așezat, cu multă îngrijire un tub de plumb, înăuntrul căruia este pus un tub de sticlă închis ermetic și care conține:

1. Un pergament cu următoarea inscripțiune:

In anul MDCCCLXXXII.

Sub Carol I. Rege al Românilor și fiind prim ministru Ioan C. Brătianu, ear ministru de război general Gheorghe Anghelescu, a ridicat statul român această capelă în amintirea vitejilor ostași Români, căzuți pe aceste locuri, în luptele purtate contra Turcilor în anii 1877 — 78.

Fie-le amintirea eternă.

2. Medaliele Trecerea Duărei și a apărătorilor independenți cu panglicile lor.

3. Câte o piesă din toate felurile din monedele române de aur, de argint și de aramă, câte existau la acea epocă.

De-asupra criptei, să află corpul capelei propriu zis, luminat de trei ferestre mari, ear de-asupra cupola ei, cu 8 ferestre mai mici.

La exterior, sculpturile ușei și ale cornicelor sunt lucrate cu multă îngrijire, ear de-asupra acoperământului și la cele patru capitule ale fețelor, se află câte o cruce.

Pe pereții interiori ai capelei sunt zugrăvite imaginile tuturor sfinților și alte subiecte sacre, executate cu o măiestrie și o acuratețe demnă de admirat.

Pe una din părțile laterale ale intrării, se află portretul Majestății Sale Regelui, comandantul suprem al oștirilor de la Plevna, sub a cărui înaltă conducere armata Ro-

mână a putut recăștiga independența țării sale; ear pe cealaltă parte, portretul prea iubitei și grațioasei Rădine, consolatoarea suferințelor și a rănișilor din acele lupte.

Tot în interiorul capelei, și de-asupra ușei, ce dă intrarea în criptă, se vede următoarea inscripțiune, săpată în piatră, cu litere în relief:

In amintirea bătăliei încoronată de izbândă de la 30 August 1877, și a luptelor de la 27 August, 6 Septembrie și 6 Octombrie 1877.

În partea dreaptă a curții capelei, este clădită o mică locuință pentru pazitorul, un vechin casamar, îmbătrânit în acest serviciu și care-l continuă și azi plătit de ministerul de război.

Starea acestui monument este bună, mai ales în urma reparațiilor, ce s'a făcut în anul acesta.

Monumentul dela reduta Grivița Nr. 2

Este construit din piatră cioplită, cu crucea de marmură cenușie închis; pe una din fețe are o placă de marmoră pe care este scris:

„Cine luptă vitejește, neperitor 'i rămâne numele”.

Acest monument este așezat, pe spațiul rămas liber între lucrările de apropiere făcute de soldații români și reduta Grivița No. 2. cu fața spre valea numită a plângerei.

Monumentul de la Opanez.

Este asemenea celui de la reduta Grivița No. 2. așezat pe locul ocupat de una din redutele turcesci.

Pe placa acestui monument este scris:

„Românii luară această redută împreună cu 6-8000 prinși și 18 tunuri în ziua de 28 Noembrie 1877.”

Aceste sunt monumente de pe câmpul de bătăie dela Plevna.

Monumentele dela Rahova și Smârdan

Socluul lor este de piatră cioplită; corpul monumentului de granit cenușiu închis, ear statua de bronz; monumentele sunt înconjurate de stâlpi de piatră, legați cu lanțuri.

Pe plăcile acestor monumente figurează următoarele inscripțiuni:

Placa No. 1.

Anul mântuirii 1877.

Placa No. 2.

Dumnezeu a voit, ca din sângele versat de voi să răsară neamul românesc.

Placa No. 3.

Dându-vă viața sărbătorește, ați dat viața țării noastre și libertate Bulgariei.

Placa No. 4.

Pentru patrie și pentru domn căzuți Pe câmpul datoriei.

Fericiti cei ce știu să moară într'un chip nemuritor.

Placa No. 5.

Nici o jertfă nu e mai mare când densa este săvârșită pentru apărarea dreptului și mărirea neamului.

Naștile care înalță pe cei ce cu credință le slujesc și asigură viitorul.

Placa No. 6.

România recunoștoare, nu va uita niciodată, că ceea-ce se dobândește prin luptă crâncenă, se păstrează cu sfințenie

Din stejar stejar răsare, ear din viteji, viteji nasce.

La așezarea acestor monumente, s'a avut de asemenea în vedere îndeplinirea condițiilor, de a fi vizibile și pe cât se poate mai aproape de localitățile unde s'au dat luptele.

Monumentul de la Rahova este așezat pe una din înălțimile din marginea apusă a orașului, cu fața spre Dunăre, este vizibil din orașul Buchet.

În apropierea acestui monument și pe locul unde sunt înmormențați ostașii căzuți în luptele de la Rahova, s'au ridicat 10 cruci de marmoră, așezate pe soclu de piatră, care au forma și dimensiunile din figura 8.

Așezarea monumentului dela Smârdan nu a putut satisface condițiunei de a fi vizibil din orașul Calafat, din cauza depărtării acestei localități de Dunăre.

El este așezat pe locul ocupat de una din redutele de lângă acest sat, și domină cu înălțimea sa toată câmpia care îl înconjoară.

Asemenea în cimitirul din marginea satului, unde se află îngropați oficerii și soldații căzuți în cea localitate, s'au ridicat două monumente.

Acel al oficerilor poartă următoarea inscripțiune:

„Cei dintâiu la primejdie, trebuie să fie și cei dintâiu la o glorioasă amintire”.

Ear pe a soldaților este scris:

„Voi, soldați temelii oastei române, vouă vi se cuvine cinstea și dragostea țării”.

Construcțiunile tuturor acestor monumente au fost terminate în vara anului 1888, astfel că la 30 August al aceluiași an a avut loc sfințirea Capelei, solemnitate la care a asistat generalul Ipătescu, ca

delegat al guvernului Român, și generalul Candiano Popescu, atunci colonelul adjutant regal, însărcinat din partea Majestății Sale pentru a asista la această ceremonie, mai mulți oficeri superiori și inferiori precum și câte-va garde inferioare.

Redutele, deși acoperite de vegetațiune, cu coamele și talusele știrbite și gârbovite de timp, par încă a sta gata să-și îndrepte crestele, pentru a se mai opune atacurilor cutezătoarelor coloane, ce ar voi să se arunce contră-le.

Obusele și zburăturile ruginite ce zac lângă ele, precum și monumentele ce le înconjoară, le arată însă că au trăit! și că menirea lor este de a se cufunda cu timpul în întunerecul uitării.

Acest măreț câmp de bătăie poate fi astăzi sămuit unui imens cimiter, însemnat prin faptele glorioase ce s'au petrecut acolo, precum și prin aceea că pe mormintele cari îl formează, s'au înrădăcinat și au crescut cele mai frumoase flori, care pot împodobi viața unui popor și a unei armate în special, flori care se numesc onoare, vitejie, simțământ de datorie către țară, steag și tron, abnegațiunea la cel mai mare grad prin jertfa vieții către patria sa.

Ear Capela română din locul ce ocupă în punctul de unire al oștirilor aliate, cu ușile ei deschise, adăpostind în cripta sa rămășițele vitejilor căzuți pe acele câmpii pare a invoca pentru sufletul acestor eroi, binecuvântarea cerului, răsplata virtuților lor de pe pământ.

Cine le-a executat?

Gingașa sarcină a executării acestor neperitoare monumente a fost dată dlui sculptor C. Stork, care s'a achitat în modul cel mai demn, ear costul lor s'a ridicat la cifra totală de lei 173.000.

Dela construcția lor și până astăzi s'a mai cheltuit cu întreținerea și facerea grilagelor din împrejmuire încă câte-va mii de lei.

Nouii generali în România.

Pe ziua de 7 Noembrie care este o aniversare sfântă pentru România, s'au înaintat 6 coloneli la gradul de general. Negreșit, din cauza restrânselor noastre mijloace, nu s'au putut înainta toți colonelii cari merită a dobândi acest grad, ci a trebuit a se face o nouă selecțiune între cei mai de frunte coloneli ai armatei noastre, cari toți, aproape fără excepție, merită gradul de apogeu în cariera armelor.

Poesii populare

de

M. Eminescu.

(Urmare).

38.

Inima 'n mine-i tot tristă
De dorul mândrii aprinsă.
Inima 'n mine-i tot slabă
Pentru tine mândră dragă.
Oh, mândruță cum m'ciu duce
De l'a ta guriță dulce.
O vai lacrimile mele
Cum se varsă de cu jale,
Cum se varsă de cumplit
Dacă vede ce-am pățit.
Și voi picioarele mele
Pe unde-or să umble ele
A meu ceasul c'a venit
Și de mândra m'am urit.

39.

O, pădure 'naltă ești
Mândra mea departe ești
Dară eu dac'aș putea
Pe mândruța mea vedea
În gură'o aș săruta
Inima mi-aș stîmpăra.

40.

Mândră, mândră, draga mea
Ajungă-te jalea mea,
Să te-ajung'un dor și un drag
Să șezi toată ziua 'n prag,
Cu firu-ți băgat în ac
Și tu să nu poți împunge

Păi nu-i suspina și plânge
Și tu să-ți aduci aminte
Mândră de a noastre cuvinte
C'or rămas neisprăvite,
De-om trăi le-om isprăvi
Și tu soție mi 'i fi.

41.

Ajungă-te mândro ajungă
Dorul care mă alungă
Ajungă-te-un dor și un drag
Să șezi toată ziua 'n prag
Când o fi pe la ugiță
Să te-aprind ca o lumină.

42.

Incepui să mă jelesc
Plângend să mă jeluesc
Eu nu pot de supărare
C'am rămas la 'nstrăinare
La plângere și la jale
C'am avut o puiculiță
Cu mult dor și cu credință
De mândra m'am depărtat
Și inima mi-am stricat.

43.

Așa 'mi vine când și când
Să mă iau pe drum plângend,
Cine m'o vedea să-mi creadă
Și a mele patimi să vadă.
Să merg în codri și 'n munți
Să 'mi las eu ai mei părinți.
Acolo să locuiesc
Că ei cu drag mă iubesc
Și eu dragoste să trăiesc.

44.

Frunză verde din grădină
Arde inima în mine
Și n'am cui să mă jelesc
Să spun pe cine doresc.
Pe cine doresc aș spune
Dacă ar fi lângă mine.
Atunci toți că ar vedea
Că-i aici iubita mea.

45.

Dragostea unde se pune
Nu-i nici frică, nici rușine
Nice temere de nime.
Dragostele nu-s curate
Că trăesc până la moarte
Și-s cu drac amestecate.
Că trec prin tină nu se 'ntină
Și trec prin apă nu se 'neacă.

46.

Tinerel fără musteață
Când se 'nvață-a strînge 'n brațe
Și sărută cu dulceață.
— Tăcu-ți mândră ochii tăi
— Tăcu-ți bade pe-amândoi.

47.

Frunză verde de trifoi
Vină bade Joi la noi
Că i lipiul cald pe masă
Și rosolia în fereastră.
Numa' nu veni pe la fântână
Că tu-i face urmă 'n tină,
Că vină tu pin ocol
Că i numa pământu gol
Și ia-mi fir de busuioc

48.

Și îl puns bade 'n clop
Busuioc-o zarăi
Și io-afară c'oiu veni,
Și din casă te-oiu chema,
După masă te-oiu băga
Și de cină că țoi da:
Tălgeraș cu dulce caș,
Pită albă din oraș,
Carne friptă pipărată
Și gurița câte-odată.

49.

Pe cea frumoasă uliță
Preumbă-se o fetiță
Cu mâini albe, sufalcată,
Ș-ar trebui sărutată —
Batăr de-l a popii fată
Și i la vorbă așezată.
Că popa așa-i 'nvățat
La cartea și mere 'n sat
Eu român cu fata 'n casă,
Și mă băgai după masă
Și zău eu așa ziceam:
Săveto, sufletul meu
Crede că de dragul tău
Nu mă pot odihni eu
Că îmi pare tare rău
Că nu te pot lua eu...

49.

Hăi, săracă calea mea
Crescuta iarbă pe ea,
Calea mea dela mândra
Crescuta iarbă pe ea.
Pe calea mea dela loc
Poate crește busuioc
Că eu nam avut noroc;

La aceste înaintări, vechimea singură a presidat pentru cele dintâi cinci, cu o singură eliminare, iar celui de al 6-lea general i-s-a conferit gradul la alegere, și această alegere a fost nu numai justificată dar recunoscută dreptă și de toți camarazii mai vechi ai acestuia.

Să presintăm țerei pe acești bravi fruntași ai oastei:

Constantin Cica: vârstă 55 de ani, eșit ofițer între cei întâi din școala noastră militară la anul 1868, este proveniență din arma genului.

A făcut campania și posedă toate decorațiile țerei, precum și una dela aliați. Este un ofițer distins, figură simpatică, caracter ferm și hotărât, sub o formă blândă.

N'a reclamat nici odată nimic, și s'a dus totdeauna unde a fost times, fără murmure și instigații laterale, ceea-ce e ceva în ziua de azi.

Gr. Crăiniceanu: vârstă 50 de ani, întâiul al promoției sale din 1873, proveniență din geniu.

A făcut campania ca locotenent, și s'a distins mult în construirea paralelor la Grița No. 2.

A fost brevetat de statul major, după ce a urmat școala de artilerie și geniu la Bruxelles.

Elevul preferat al regelui în fortificație, generalul Brialmont și ca se fim cu desăvirșire drepti, trebuie să spunem că profesorul nu mai cere posibilitate să învețe nimic pe fostul său elev.

Este autorul unui curs de fortificație premiat de Academia Română.

A fost secretar general al ministerului de război, și a avut posibilitatea a fi înaintat general de mult.

Posedă toate decorațiile țerei și multe străine, este scriitor de mare talent, iar la câmp a dovedit că este un tactician desăvirșit.

Alexandru Angelescu: 52 de ani eșit ofițer în anul 1870. Este dintre rarii ofițeri buni care a avut tăria a intra în rândurile infanteriei, atunci când fle-care caută a face parte din armă de elită.

A organizat și comandat școala de sub ofițeri dela Bistrița și a dat armatei o pleiadă întreagă de buni ofițeri, în momentele când avea lipsă, și când școala militară, nu era suficientă spre a produce numărul trebuitor. Mulți din elevii d-sale sunt azi ofițeri superiori și între cei mai buni.

Energic, sănătos, drept și nu-i hărtăgiu.

Grigorie Zosima: 54 de ani robust și viguros ca și omul de 30. Eșit ofițer în anul 1868, a intrat în arma cavaleriei pe care n'a mai părăsit-o.

Intellectualitate cu totul superioară, ofițer de câmp în lungă sa carieră de 36 de ani în serviciul militar, n'a fost o singură zi atașat prin biurouri.

Pe pieptul său strălucesc toate decorațiile țerei.

Cavaleria are de acum înainte un șef, și nu e depărtată ziua când spre binele armei va avea să preside la destinele ei.

Alexandru Lambrino: 49 de ani bun ofițer de stat-major, căci este sirguitor și tenace. A făcut studiile în Franța de unde a revenit în anul 1873 cu gradul de sublocotenent.

Este fără pereche ca ofițer de execuțiune al ordinilor și dispozițiilor militare.

Constantin Coandă, este apoteosa înaintărilor. Vârstă 45 de ani, eșit întâiul din promoția sa a anului 1877.

A făcut școala politehnică din Paris și școala de aplicație dela Fontainebleau, dobândind și licența în știință.

A îndeplinit funcțiuni înalte și misiuni speciale în țară și străinătate de care s'a achitat cu multă pricepere.

Este unul din cei mai distinși ofițeri de stat major, dela care se așteaptă mult, și privind trecutul său, nimeni nu e drept a se irdoi că mult va fi folositor țerei și armatei în noul său grad.

Instalare de preot.

Corniareva, în 6/19 Nov. 1902.

Duminecă în 3/16 Noembrie a. c. s'a făcut instalarea nou alesului preot în fruntea comună Corniareva dl Ioan Grozăvescu, fost mai înainte preot în comuna Cîrșea pe Valea-Bistrei.

Încă cu zile înainte credincioșii din Corniareva au făcut toate pregătirile pentru a sărbători în mod vrednic pe alesul său. În Dumineca susatinsă comuna întreagă îmbrăcase haină de sărbătoare și pe când razele soarelui făcură cea dintâiu privire asupra comunei — bubuitul treascurilor vestia poporul cumcă, a sosit în comună Mult On. domn Constantin Dure administratorul parohiei protopresbiterale, care a fost însărcinat cu săvîrșirea acestui act sărbătorește în absența veteranului proto-

presbiter tractual a Prea on. domn Mihail Popovici.

La orele 9 și 1/2 s'a început serviciul divin la care a pontificat comisarul protopresbiteral Constantin Dure asistat de preoții: Nestor Brinzei, din loc, Cornelii Ghilezan, din Globu-râu și Ioan Grozăvescu, nou alesul preot; — cântările au fost executate cu multă precisiune de tinerimea din Corniareva sub conducerea învățătorilor: Trifu Oțiel, Iacob Talpeșiu, Lazar Bijan și Dimitrie Cerbu.

La „Priceasnă“ preoții celebranți se postează în fața poporului, ear dl Constantin Dure cetește actele privitoare la întărirea alegerii de preot a părintelui Grozăvescu, după care în o vorbire avântată, arată datorințele preotului față de credincioși, precum și ale credincioșilor față cu preotul lor, sfîrșește cu un întreit „să trăiască“ la adresa noului paroh Ioan Grozăvescu.

Țiu se amintese că vorbirea părintelui Dure a făcut cea mai bună impresie asupra poporului adunat în așa număr în cât biserica și ocolul s'au arătat prea mici pentru a cuprinde pe toți cornerevinții veniți la instalare.

La rîndul său preotul Grozăvescu în cuvinte alese arată însușirile păstorului bun, mulțumește poporului pentru încrederea pusă în el și-l roagă ca, aceeaș încredere și iubire să i-o arate și în viitor cât timp vor vedea că lucră pentru înflorirea bisericii. Spune că va rămănea credincios până la moarte credinții și legii străbune, sfîrșește rugând pe Dumnezeu să-l lumineze și întărească întru lăfăirea evangheliei lui Christos.

Strigate de „să trăiască“ acoper cuvintele din urmă ale preotului.

După sf. liturgie ne-am intrunit cu toții în locuința părintelui Grozăvescu, unde s'a dat prânzul comun participând vre-o 60 persoane. Șirul toastelor l-a început Mult on. domn comisar protopresbiteral, vorbind pentru Majestatea Sa Impăratul și Regele Francisc Iosif I. Teologul absolut dl Isidor Sabera a toastat pentru P. S. Sa dl Episcop Nicolae Popea, preotul Ioan Grozăvescu pentru Prea C. Sa Arhimandrit vicariul Filaret Musta, preotul Cornelii Ghilezanu, pentru P. On. domn protopresbiter Mihail Po-

povici, preotul Nestor Brinzei pentru dame, notarul I. Vadnai pentru noul preot Ioan Grozăvescu, dl Ioan Cătană pentru comitetul parohial, judele comunal Nicolae Talpeșiu pentru dl Constantin Dure etc.

După prânz bătrâni și tineri am întins horă mândră românească, apoi cu toții petrecuți de muzică ne-am intrunit în sala otelului „Cernescu“ unde am petrecut cu chef și voie bună până în zorii. Abia mâne zi Lună pela oarele 10 am părăsit Corniareva toți cei străini, cam întristați că, prea repede se sfîrși această serbare frumoasă.

Din popor.

Câți oameni sunt în lume?

Majorul Craigie a ținut acum de curând o conferință interesantă la Institutul Regal de Statistică din Londra.

El a arătat că în cei 70 ani din urmă, de când sunt biurouri statistice și se poate și mai cu siguranță, populația Europei a crescut dela 216 milioane la 400 milioane suflete.

Ear pe întreaga suprafață a pământului a crescut dela 847 milioane la 1600 milioane.

Mai tare au crescut orașele mari. Astfel cele mai mari orașe ale Europei:

Londra, Parisul, Berlinul și Viena au azi nu mai puțin decât 11 milioane locuitori.

La începutul veacului trecut Europa avea 21 orașe cari aveau mai mult decât 100 mii locuitori. Azi în Europa sunt 149 orașe cari au peste 100 000 locuitori.

Cele 21 orașe d'atunci aveau împreună 5 milioane locuitori; ceste 149 au acum 47 milioane.

Londra singură are azi mai mulți locuitori decât avea în veacul trecut cele 21 orașe mai mari ale Europei.

De altminteri Londra este ceva uriaș nu numai ca populație, dar și ca întindere. Are suburbii cari au locuitori mai mulți decât unele orașe mari din lume. Astfel suburbiul Islington este mai populat decât orașul Antwerpen de pildă, ear suburbiul St. Pancras e mai mare de cât orașul italian Genua.

D'odată cu populația, se înțelege că a crescut și averea. Astfel, dacă s'ar

Pe calea mea din șezătoare
Poate crește iarba mare.
Pe calea mea dela fete
Poate crește iarba verde.

50.

Cătu-i țeara ungurească
Nu-i ca fata românească
Că-i cu capul plin de ruje
Cu obrazul plin de sânge
Când o ved înima-mi plânge.
Când o ved cu slul plin
M'ajunge dor și suspin.
Și cu părul de mătase
Dorul ei că mă apasă.
Și cu fața rumeoară
Dorul mândrei mă omoară.
Mândra când se împodobăște
Tot voinicul o iubește
Când își pune chit de flor
După dînsa stal să mori.

51

Cătu-i țara ungurească
Nu-i ca fata românească.
Că-i cu capul plin de ruje
Cu obrazul plin de sânge
Când o ved înima-mi plânge;
Că eu de când am vieșă
N'am avut altă dulceță
Numai c'o strîngeam în brațe
Roșie, mândră la față.

52

Trecuți sara pe uliță
Mândra sade la portiță,
În subțirică polcuță
Poale albe subțirele

Pe pofa inimei mele;
Și zo, ea așa zicînd:
Hai noi doi să ne iubim
Că noi bine ne lovim
La gene și la sprincene
Ca și doi golumbi la pene.

53.

Știi tu mândră ce ț-am spus
Când eu carte ț-am trimis:
Să porți haină de colie
Să-mi fii dragă numai mie.
Dară tu porți pană verde
Să fii mândră cui te vede
— Ba ieu, ba, bădiță ba!
De-oi călca cuvîntul țeu
Să mă bată Dumnezeu,
De-oi călca porunca ta
Să mă bată Preceasta.
Că de când bade te-ai dus
Pană verde nu mi-am pus;
De când bade m'ai lăsat
Haină albă n'am purtat.
Ci am purtat mohorîtă
Să-mi fie lumea urîtă.

54.

— Poți tu zice mândră zău,
Că nu te-am sărutat eu?
— Ba eu bade nu pot zice
Că ț-a fost gurița dulce,
Că eu ședeam pe sub poartă
Și-ți dedeam gurița toată.

55.

Mărită-te mândria mea,
Mărită-te nu ședeam,
Nu trage nădejdea mea

Că nădejdea dela mine
Ca și ghiața cea subțire
Ce te dai și nu te ține.
— Ba eu nu m'oi mărita
Până nu te i însura
Să ved pe cine-i lua.
De-i lua o albineață
De-i D zeu o greață,
De-i lua o negrioară
Dee D zeu să meară,
De-i lua una bărnace
Tă nu poți trăi în pace,
Apoi să vini tu la mine,
Apoi să rid eu de tine
Și de mi i lua pe mine
Să putem noi trăi bine.

56.

Puculiță cu părinți
Nu grăbi să te măriți,
Că-s fecior nelămurat
Nici mustața nu mi-a dat
Și sunt bun de înșurat.
Dragă mândră puculiță,
Iubita mea porumbiță,
Să te ved în sat la noi
Nu te-ăș da pe patru boi
Dar' încă la noi acasă
Nu te-ăș da nice pe șase
Dar' încă să fii a mea
Nici pentru toată lumea.

57.

Frunză vede tulipan,
Te-am iubit mândră de-un an
Dar' acum de patru luni
Mă porți mândro cu minciuni
Eu acum te-am prins de față

Stringîndu-te altu 'n brațe.
Nu pot face răutate
Că el este al meu frate
Numa-o leacă io te-oi bate.

58.

Frunză verde iarba mare,
Haida mândro 'n șezătoare
Să mâncam pogace moale.
Ba eu bade nu m'oi duce
Că eu m'am mai dus odată
Și-am venit toată mușcată,
Maica sare să mă bată
C'un sbicuțu de mătasă
Să mă nvețe lucru 'n casă.
Eu țesei un dărăbuț
Și mă dusei la drăguț.

59.

Ah leliță, lelișoară,
Tu-ai fi bună domnișoară.
De țal face patu afară
Eu m'ăș face vînt de seară
S'ăș veni la tine odată
Să te ved cum ești culcată,
Cu fața către părete,
Cu gura friptă de sete.
Eu gura ț-aș săruta,
Inima ț-aș stîmpăra.

60.

Colo 'n sus pe lângă Tisă
Mândra mea moare de stîrșă
Prin erbuțe până 'n briu,
Ținând murguțul de friu
Și mândra din grai grăi:
Busuiocul l'ăș plivi
Și mă tem c'oiu zăbovi,

Impărți azi între oameni averea lumii întregi, pentru unul ar veni 5500 coroane, până-ce în anul 1833 ar fi căzut 3000 coroane.

Serate de-ale meseriașilor români.

Sibiu, 28 Noembrie c.

Sedința literară a 11-a, ținută aseară Joi la 27 Noembrie a. c. în localitățile „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, ne-a intrunit earăși pe mulți, pe foarte mulți, încât abia ne-au încăput cele 3 sale ale Reuniunii, la o distracție sufletească de peste 2 ore. Această ședință, între altele, se remarcă prin faptul, că meseriașii noștri au ținut ca în această ocaziune să dea presidentului Reuniunii, dlui Victor Tor-dășianu, nouă dovezi despre dragostea și încrederea, cu care îl urmaresc în toate acțiunile sale, ținute spre binele și înflorirea neamului în genere și a noastră a meseriașilor indeosebi.

Notarul Reuniunii dl Ioan Apolzan, îndată la deschiderea ședinței rostește următoarele:

„Preastimate domnule president! Înainte de a parcedea la citirea protocoalelor ședințelor administrative, placut îndatorat mă simt a vă aduce în numele membrilor Reuniunii noastre, ale cărei destine în mâinile d-voastră stau, respectuoase felicitări de ziua onomastică. Cu neputință mi-a fost să fac această Luni, când ați sărbătorit-o. Pentru aceea, Vă rog, să primiți ale noastre felicitări și așază, câte-va zile mai tâziu, permițându-mi totodată a adăuga și o a doua rugare, anume: de a nu privi în ele îndeplinirea unei simple formalități, ci efluxul sentimentului de recunoștință, stimă și dragoste, ce în adâncul inimilor noastre nutrit este pentru d-voastră, pentru bărbatul, care cu zel neobosit lucrează pentru ridicarea reuniunii noastre — și prin aceasta la promovarea stării intelectuale, morale și materiale a noastră, a meseriașilor inșiși. Bunul Dumnezeu să vă ocrotească, dându-vă viață lungă și fericită, ca să puteți conduce reuniunea noastră — la nouă izbânde... să-și puteți duce destinele la limanul dorit. Să trăiți la mulți fericiți ani!

Presidentul nostru, adânc mișcat de această nouă dovadă a alipirei și dragostei, ce i-se păstrează din partea aceluia, cu cari împreună muncește de ani de-a rândul, declară, că privește în această manifestație cea mai înaltă recompensă a ostenețelor sale. De încheiere ne roagă, să fim și dame

și domni, în definitiv toți aceia, cari ne-am grupat în jurul stindardului nostru, de-a-pururea cu dragoste cătră afacerile nouă concrete și victoria va fi pe partea noastră. Aplause prelungite au însoțit atât vorbirea notarului, cât și a presidentului nostru.

Nimbul sărbătoros de a începutul ședinței s'a menținut în tot decursul ei. Protocoalele ședințelor administrative, citite de dl Apolzan, ne-au relevat acte de sărbări. Chiar și afacerea, de aifel induioasătoare, a morții și a îngropării mult regretatului controlor al reuniunii, Ioan Roșca, în felul cum ea a fost tractată de membri, ne-a procurat o mulțumire sufletească sărbătorească pentru împlinirea unei datorințe față de omul care sentinelă a fost pe lângă reuniune până în ultimele sale clipe. Din protocoale am mai aflat cum comitetul atrage atențiunea membrilor asupra concursului pentru stipendii din fundațiunea fericitului „Andronic“, cum se insistă pentru spoiirea fondului reuniunii, dar' cu deosebire ne-a satisfăcut sporal „Casetei de crutare“, unde ne elocăm spre fructificare prisoasele noastre de bani. Ca un lucru de mai mare actualitate s'a remarcat apelul în cauza „Darurilor de Crăciun pentru săracii noștri“.

Bogatul program al seratei a fost precedat de corul bărbătesc, care a executat compoziția „Of! Of! Of! Hai în horă de-a jica“, le G. Dima. Mititica școlăriță Maria Avrigean ne-a redat respicat și cu pricepere poezia „Patru regine“, de V. Alexandri; sodalul pantofar, dl Vasilie Dumitru, s'a acherat spre mulțumire de poezia „Numai una“, de G. Coșbuc. „Amintirile“, declamate de d-șoara Paraschiya Apolzan, au fost cât de bine primite. Dl Nicolae Bratu ne-a citit frumos și cu accent bucata „Po-vestea unui om lenes“, de I. Creanga. Dl Nicodim Rusu, sodal pantofar, prin cântarea unei „Serenade“ ne-a dat nouă dovezi despre vocea-i plăcută și melodioasă. Sodalul croitor, dl Dem. Jurca, declamând poezia „Suvénire“, de Atanasie Tuducescu, ne-a arătat cum d-și în timpul liber se îndeletnicește cu lectura. D-șoara Ana Banea, frumusea cărcimăriță din „Sâmbăta morților“, nealveșent inimile prin predarea fără greș și cu mult sentiment a poeziei „Legen-ța Ciocărliei“, de G. Coșbuc. Sodalul croitor dl Nicolae Neagoe ne-a declamat bine poezia „Fericirea“. Urcând după toate acestea micuța Maria Avrigean podiul, ne-a executat mai multe compoziții frumoase la o citeră, acomodată mititeletelor ei degte Sodalul cimar dl Filimon Dobrea a produs mult haz prin felul cum ne-a predat poezia „Vulturul și țărâni“, de C. B. Ciuhor.

Dl A. Bena, cleric, a executat câteva compoziții la pian, car' după d-sa domnișoara Elena Baci, bine cunoscuta noastră actriță și zeloasa coristă, a declamat nu se poate mai bine poezia „Triumful amorului“, de T. Speranță. Încheierea seratei a format-o corul bărbătesc cu un frumos marș.

Erau orele 10 și jum. când dl president mulțumește tuturor pentru toate prestațiunile și invită la ședința a 12-a din Decembrie declară ședința încheiată.

Din parte-mi adaug, că mult imi convine modul cum meseriașii noștri își petrec timpul liber și acum afacerile lor atrag tot mai multă lume în jurul reuniunii. Bine ar fi să abă cât mai mulți imitatori.

„Răsboiu“.

Flotele de războiu în 1906.

O breșară germană „Nautilus“, dă asupra starel marinei de războiu a principatelor Puteri în 1903, următoarele date: Regatul Unit poate pune în linie 57 mari curasate, din cari 52 de 10 mil de tone. Aceste 57 navești de luptă reprezintă 765.600 de tone. Ca încreșători, Anglia va avea 70 de prauzi mici, din cari 29 protejate, cu 648.440 de tone. Franța vine în armă cu 32 curasate, din cari 23 cu 10.000 de tone, reprezentând în total 349.720 tone; și 29 încreșătoare; din cari 24 protejate, cu 243.171 tone. Rusia va avea, în 1906, 25 mari curasate, reprezentând 247.241 tone, și 18 încreșătoare, din cari cinci protejate, cu 100.606 tone. Statele-Unite vor avea 20 mari curasate, din cari 18 ce vor întrece 10 mil tone, și 16 încreșătoare, din cari 13 protejate, cu 424.149 tone. Germania va putea pune în linie 19 mari curasate din cari 18 întrecând 10.000 de tone, și 11 încreșătoare, din cari 5 protejate, cu 294.155 tone. Italia va avea 15 mari curasate, din cari 13 întrecând 10.000 de tone, și 6 încreșătoare, toate protejate cu 229.020 tone. Singura putere maritimă în Orient, Japonia, va poseda în 4 ani, 7 mari curasate, din cari 6 cu 10.000 de tone și 6 încreșătoare, toate protejate, cu 152.227 tone.

DELA SATE.

Târnova, Decembrie.

Aloger de preot. Demineca trecută s'a făcut alegerea de preot în Târnova. Dl Gavril Poplucă a intrunit 146 voturi, Sabin Mieluția 79 și Teodor Roxin 20 voturi.

Zlagna, la 26 Noembrie n. 1902.

Dl notar Iuliu V. Albini în „Răspunsul“ la corespondența „De pe Valea-Ampoiului“ povestind multe verzi și uscate, — zice între altele, — că, illo tempore, anume când m'am prezentat în cancelaria dînsului ca să cer licență pentru o petrecere aranjată de mine, — ar fi afirmat că minciuna la mine este cuvânt onorific!

Prin ce legături causale s'a pus cristalizarea acestui gând în creierul dlui notar la cale, — nu știu. Înzadar mi-am frământat creierul cu ipoteza aceasta banală; înzadar am parcurs tot lanțul causalității al nrei dintre cele „două partide inteligente române“ din Zlagna; — pricina, că de ce cuvântează dl notar astfel, n'am putut-o afla. Poate am zis eu cătră dînsul, sau cătră vre-un bărbat de-al dînsului, că nu voi aranja petrecerea? Sau chiar mi-am dat cuvântul de onoare pe aceasta? Văul lui Mj; brahman face și pe aceasta și astfel nici aci, în cazul de față, nu poate reeși adevărul la lumină. Însă toate ca toate; cu dl notar n'am vorbit nimic referitor la petrecere, nici cu vre-un „deus ex machina“ de-al dînsului. De aceea susțin, — împotriva celor doi martori ipotetici, — că n'am „făcșrit“.

Dar' să lășăm basmele: pe Valea noastră, care cu sumpetele ei ne-a lăptat ca o mamă dulce, și care încă și acum murmură tainic despre vitejia părinților noștri, — acum spumegă minciunile din Zlagna. S'a urzit omenii: „și sar din piele“. Însă îl rog pe dl notar, ca pe viitor să nu mă mai amestece în „trebuința metafisică“ a Zlagnailor. Sunt destui oameni cari, — de nu d nul notor, — alții, ar trebui să-și „oțelasească“; lășă dînsul să nu susțină că unii sunt mai buni decât alții.

Adam Damian, comptabil.

Buteni, Noembrie

În Nr. 46 a prețuitul foii „Trib. Pop.“ a fost publicată sfințirea bisericii din Buteni; s'a amintit aici destule lucruri bune sevrșite de On. domn preot I. Bodea când d. e. d-sa s'a angajat la un așa lucru măreț dar obositor, la aurirea iconostasului, lucrând cu mâinile sale vr'o 3 săptămâni. Această faptă nobilă nu mai are trebuință de laudă.

Ca adaus la cele publicate mai am să amintesc că tot la îndemnul vrednicului preot I. Bodea s'au adunat bani prin colecte (puritate de I. Bodea și de I. Cosma, preții) pentru procurarea unor lucruri bisericesti ce lipseau.

Ca col-ce au contribuit să afle mulțumită publică și pe aceasta cale și ca să fie convinși că faptele bune nu se uită, las aci ca să figureze numele dumnealor precum urmează:

Iuliu Bodea, Gligor Frenț faur, Roza Frenț soța, George Popa tutor, Ioan Cosma preot, Ioantie Chiuschi notar, Iuliu Faur Petru Bedelean, Pascu Bogi timar, Boday Zoltan jude regesc, Ioan Palincăș și soția Măriuța Tentea, Dr. Fekete Jozsef, Dr. Dénes Jakab advocat, Cornel Papp, Ioan Coloja bîrșan câte 2 cor.; George Horga, Ioan Burza, M hai Lupei, Ilie Ardelean, Teodor Borlea, Teodor Popa, Ioan Iercoșan, Petru Bujă, Simion Ardelean, Ioan Gurban preot, George Olah adj. not., Istina Lărinț, Constanța Bodea preoteasa, Ioan Tomica officiant, Mitru Valcan, Ana Perva, Catița Funța, Florița Moț, Persida Coloja, Flore Funța, George Luț, Veselie Olar, Lena Burza, Constanța Muntean învîșătoare, Teodor Fica, Petru Papp, Rafia Fica, Irimie Moisa, Ioan Ilea, Györfi Mihály officiant, Baumann Lajos negăștor, Dimitrie Papp, Ileana Jonca, Floare Burza, Antone Roja, Marian Maxinai, Nina Moisa, Iosana Șeșpan, Teodor Șerb și soția, Elena Perva, Sava Brindea, Anuța Georgia protopopeasă, d-șoara Aurelia Filip, Ileana Borlea câte 1 cor.; Petru Perva 3 cor.; Mitru Fica, Petru Draga, Ioan Burza, Ioan Perva, Teodor Borlea jude, Ana Fica, Iacob David, Arthur Klein, Hornyák Aladár not. jud. reg., Petru Patrugan, Iosana Borlea, Ivante Perva, Măriuța Perva, Veselina Horga, Catrina Ruja, Floare Braiț, Elena Burza, Petru Doncea, Veselina Burza, Mitru Crișan, Zinea Zimbran câte 40 fl.; Constantin Giura, Beldea Sirepta, Marton Klein, Const. Mihulin învîșător, Sănda Crișan, Carolina Maxinai, Iulia Suciu, Vasilie Cornea, Mitru Vaian câte 60 fl.; Petru Adamuț, Teodor Trif, Elene Zimbran, Ivanca Popa, Florița Braiț, Macrina Brola, Chișana Ruja câte 20 fl.; Emilia Gurban protopopeasă 1 cor. 20 fl.; Teodor Raja 70 fl.; Ioan Coloja 50 fl. Suma totală încușă în colecte face 96 cor 60 fl. Din această sumă s'au procurat: 1 măsaiu brodat de catifea violetă — pentru tetrapod — cu 56 cor.; 1 cruciță de lemn pictată cu 4 cor.; 3 covoare în biserică 14 cor. 60 fl.; pentru aurirea potirului și discului cu steluța 22 cor., de tot 96 cor. 60 fl.

S'a mai împodobit sf. biserică apoi cu următoarele: Prea stim. d-nș protopopeasă Ana Georgia, pe spesele d-sale a procurat pentru sfântul prestol un măsaiu de catifea bordo cu 70 cor., apoi dl George Popa, și d-na Paulina Popa, una perdea la ușile împărătești cu 50 cor.; d-șoara Aurelia Filip un alt măsaiu în preț de 20 cor.; economul Simion Ardelean a donat toate luminile de lipșă la ocaziunea sfințirea a bisericii; Gligor Frenț faur (covaci), a lucrat gratis toate lucrurile de fer trebuincioase la renovarea bisericii; epitropii: Flore Lărgurar, Teodor Borlea și Petru Tentea, apoi Simion Ardelean și Constantin Giura, n'au socotit osteneala stărind la continuu mai multe zile de lucru fiind toți de față și năsuind și îndreptând toate lucrările la aranjarea internă și esternă a bisericii.

Apoi mai mulți credincioși din comună au adus în jurul bisericii mai multe cărș de nisip.

Decl tuturor binefăcătorilor și donatorilor precum și tuturor celor ce 'și-au dat truda și osteneală pentru înfrumusețarea lăcașului Domnului, le zic ca, bunul Dumnezeu să le primească jertfele aduse pe altarul Domnului, să le răsplătească cu bine faptele nobile, ear eu le potesc: „mulți ani!“

Tot cu această ocaziune s'a ținut seara concert și dans. Despre executarea corectă a pieselor pentru concert precum și despre dibăcia conducătorului corului, cred că în numărul trecut s'a scris destul după merit, nu pot să mai adaug altă decât că numai fală a făcut și decoare corul din Arăș comunel Buteni.

De Pot amuge și m'ot duce
Până dincolo de cruce.

61.

Frunză verde cărușea
Crede tu mândrița mea,
Crede că de dragul tău
Nu mă pot hodini eu.
Că toată viața mea
Tot la tine mi stă mîntea
Că de cînd eu te-am iubit
Tare cu drag te-am avut,
Și nu pot să te zăuic,
Să nu te fi dobîndit!
Din sat aș fi pustiit.
Când aud de al tău nume
Drag la inimă mi se pune.
Că după gurița ta
Se topește inima
Dragu-mi-l și mi pare bine
Când mă întălesc cu tine
M'aș sătura cu dulceată
Eu mândră te aș strînge 'n brațe.
Câtă țară am umblat
Eu ca tine n'am aflat
Naltă 'n trup și subțirea
Înteleptă și frumoasă
Bărnace și sprăcenată
La inima mea bîgată
Și cu boze subțirele
Pe pofța inimel mele.
Eu mă duc la strîns la fin
Cu doruțul tău la sin
Și m'am dus la secerat
Dorul tău nu l'am uitat.

62.

Măndră, mândră draga mea,
Te-am ținut că ești a mea

Dar' tu ești mare cășec.
Și nu te-am blăstemat rău.
Dar' de-acum te-oi blăstema
Să-ți trimeată Dumnezeu
Nouă boale și-o lingoare
Și-o pără de frigarare,
Din arat până 'n cărat,
Pice-ți pîul de pe cap,
Din căștecul cucului
Până 'n storsul vinului.
Când îi fi în primă-vară
Să fi ca turta de ceară
De 'ți oi fi gîndită rău
Să-ți trimată Dumnezeu
Ce-ți voiesc mîndruță eu.

63.

Firea-i lume, n'ai mai fi
Dacă nu putuși trăi
Că cu cine-aș fi trăit
De mine s'a despărțit
Și tare s'oi depărtat
Și pe mine m'oi lăsat
M'a lăsat în voie rea
Ca să gîndese tot la ea.

64.

Frunză verde după rit,
N'a fost ceas blagoslovit
Când tot m'a fost ne-am iubit.
Blăstemat a mîndră
Unde ne am căpștat jocu.
Frunză verde de bujor,
Mai bine ar fi să mor
Să nu trăiesc cu mult dor,
Dacă tu te-ai îndurat
De pe mine m'ai lăsat.

(Va urma.)

Am să amintesc numai atât, că luând parte și eu la toate, încântat privind concertul și jocul, fugitiv am putut nota că splendoarea cunună de dame era formată din D-na Bodea, Baumann, Butean, Borlea (Butean) d-na Costea, (Bârșă) d-na Catana N. d-na Clausner, (Butean) d-na Cristea, (Zimbru) Costina, (Josas) Klaindl, (Bârșă) Cosma, (Butean) Chiurșchi, (Butean) Diagancea, (Cu) Dr. Fekete și Dr. Deneș, (Butean) Fejér, (Dieci) Frenț, (Butean) Givulescu, (Curnic) Georgia și Garban, (Butean) Lazar, (Șiria) Maciu (Zimbru) Micuța, (Cușdi) Mihălin, (B-Sebiș) Perva, Popoviciu, Popa, Palincas, (Butean) Popoviciu, (Șiria) Papp, (Panușen) Papp, (Bocsig) Popoviciu, (Hodis) Rafila, (Dezsa) Véd. Suciu, (O St.-Ana) Tirlea, (Siana).

D-na frumoasa și frageda cunună a domnișoarelor am putut însemna pe următoarele: Ca cea mai drăgălașă în costum național cu mult gust lucrat d-șoara Rozalia Mă, învățătoare în Halmagiu apoi asemenea în costum d-șoara Costina din Josas apoi gingașele d-șoare: Maciu (Zimbru) Bradean, (Chisindis) Muntean, (Butean) Mușca, (O St.-Ana) Clausner, (Butean) d-șoarele Caracioni (Josas) Fejér, (Dieci) Costina, (Josas) Borlea, (Butean) Mihălin, (B-Sebiș) Turuc, (Halmagiu).

Di protosinel Ioan Papp care la toate a luat parte, spre fala noastră a tuturor românilor, deei li și uram „mulți ani!”

Intreg venitul concertului a fost 403 cor. 80 fleri, car' spese au fost 375 cor. 80 fl. a rămas venit curat 28 cor. din care 12 cor. s'au distribuit pe seama fondului de ajutorare a elevilor dela seminarul din Arad, ear' 16 cor. s'au administrat parochiei din Butean.

Suprasolviri au incurs dela următorii domni: Dr. G. Szombaty, deputat 18 cor. 40 fl., Ioan Papp, protosinel 8 cor. 40 fl., Chiurșchi, notar, Butean 7 cor., Dr. Nicolau Oacu, Arad 5 cor., C. Lazar, preot, Almaș 3 cor., Sigism. Tamo, notar, Almaș, Karásony, notar, Josas, V. Cristea, preot, Zimbru, I. Popoviciu, protopop, Șiria, Dr. Fekete, Butean, Kleidl, notar, Bârșă, Dr. Deneș, avocat, Butean, L. Baumann, neguțator, Butean câte 2 cor., Rom. Motorca, Agriș 1 cor. 40 fl., Klausner J., Butean, Costina, preot, Josas, Givulescu, preot, Curnic, fiecare câte 1 cor., Iacob David, Butean 80 fl., Klein Marton, Butean, G. Rufu Dieciu, Boguar Cușdi, Sirmay, Fischer A., Bienenstock J., Roth Heinrich, Pascu Bugiu, Ignat Budu, Seress, jude reg, toți din Butean, C. Lazar, Arad, Tămășdan, Arad, V. Goldis, secretar consist. Arad, T. Bodea, Croana, Peternelli, Butean și S. David, Butean fiecare câte 40 fl. Suma tuturor suprasolvirilor face 68 cor. 60 fl.

Susnumiți domni primească cea mai sinceră mulțumită și pe aceasta cale pof-tindu-le ca Dumnezeu să-i trăească „mulți ani!”

Ear mult stimatilor petrecători, cari au luat parte la splendida și bine aranjata petrecere, îi întreb cum 'și-au petrecut? Știu că minunat, precum și eu însumi par'că vredeam un dulce suris și zimbet pe fețele tuturor, căci abia cam pe la 5 ore dimineața s'au împăștiat fiecare la ale sale, cu o dulce suvenire în piept și cu dor de a se întâlni cât mai des la o asemenea petrecere. Ear' eu s'armanul de mine, m'am depărtat cu dorul arzând în inimă și cu dorința ca să potese nașunil române ca să trăească și să înflorească. Și tuturor să le zic ca petrecerea să le fie de bine!

Gligoraș.

PARTEA ECONOMICĂ.

Flori barometrice, barometru de grădină.

Find-că în acest moment ne ocupăm de flori, m'astept că mulți cetitori mă vor întreba că ce sunt florile barometrice și cum se obțin? Să ne reamintim proprietățile florilor barometrice, — Flori artificiale văpsite, ele sunt completamente albastre când timpul este foarte frumos; adică perfect uscat, sunt violete dacă este puțină egrasie (umezeală) în aer, și roza deschis dacă este multă egrasie adică timpul a ploaie.

Pentru a da aceste proprietăți pentru o durată oare care florilor de grădină este imposibil, iată pentru ce aceste flori sunt toate artificiale. imitând însă perfect pe cele de grădină de multe ori.

În toate familiile se află câte o doamnă sau domnișoară care să aibă un

talent particular pentru confecționarea acestor feluri de ilori. — Facem apel la aceste abile imitatoare să ne dea câte-va din producțiunea lor, pentru a le face barometrice. — Florile căpătate, restul este ușor și simplu.

Cumpărăm de la farmacie o soluție foarte concentrată de clorură de cobalt, care are culoarea albastră. — Ungem cu o pensulă floarea pe ambele părți ale foilor cu această substanță și o lăsăm în această stare.

Atunci observăm că îndată ce timpul este uscat, clorura perde apa sa și floarea are culoarea albastră, dacă timpul este umed recapătă apa sa și trece prin diferite colorii de la albastru până la roza după cum atmosfera 'i cedează mai puțin sau mai mult; în raport cu cantitatea ce conține și ea.

Spaniolii pentru a face fleri barometrice în loc de a întrebuința clorura de cobalt simplu întrebuințează următoarea formulă:

Clorură de cobalt.	10	grame
Clorură de sodium	2	"
Clorură de calciu	2	"
Gumă arabică	2 1/2	"
Adă	30	"

Amestecate bine aceste substanțe în o sticlă, se udă foile după cum am arătat mai sus.

Un curios barometru de grădină este acela confecționat de arta și prin abilitatea păianjinilor, compus din pânza de păianjin.

Să se observe că pânza de păianjin este atârnată prin niște fire special de perele sau ciădirea de care s'a servit păianjinul ca punct de sprijin. — Când este timpul a proie sau are să fie vânt, păianjinul scurtează foarte mult aceste fire, și nu le lungesce la loc de cât dacă timpul are de gând a se îndrepta. — Dacă firele sunt lungite mai mult de cât de ordină, aceasta este semn că timpul va ține frumos mai mult timp. — După cât sunt firele de scurte sau lungi se poate deduce și starea timpului.

Mai mult încă, dacă păianjinul șade liniștit în pânza sa, aceasta este proba că timpul este a ploaie. — Din contră dacă pe timpul când plouă, el se pune pe lucru în pânza sa, aceasta înseamnă că ploaia nu durează și că timpul frumos va dura și va veni curând după ploaie.

S'a mai observat că păianjinul face schimbări în pânza sa la fie-care 24 ore, și dacă această lucrare se face seara sau cu puțin înainte de sfîșitul soarelui aceasta înseamnă că noaptea va fi foarte frumoasă și senină.

Acest barometru este foarte apreciat de grădinări carl, și au un respect destul de mare pentru d-nii păianjinii din această cauză.

Ingrășăminte pentru florile ținute în casă.

Pentru o floare ce este ținută în casă este greu a utiliza gunoii ca ingrășăminte, din cauza nenumăratelor inconveniente; cu toate acestea nu se poate avea plante frumoase de cât fiind bine nutrite. — Mijlocul de a le ingrășa fără a se servi de gunoii este următorul:

Să se procure de la un farmacist:	
Azotat de amoniac	200 grame.
Azotat de potasă	125 "
Bisofat de amoniac	100 "
Ipsos (sulfat de calce)	30 "
Sulfat de fer (calaican)	20 "
Sare amoniacală	25 "

Aceste materii trebuie pulverisate și bine amestecate toate. — Să se pună în urmă câte un gram din acest praf la în litru de apă ordinară și să se amestece bine cu apă. — Din aceasta se va întrebuința pentru fie-care oală (ghiveciu) de flori câte o linguriță amestecându-se de ordină cu apa cu care se udă obicinuit florile.

Rozele (trandafiri) magice.

În cursul ce se face la școli de chimia, profesorii fac de multe ori o experiență foarte frumoasă pentru a arăta puterea coloratoare a anilinei. — Această experiență consistă în a lua cristalluri de anilină, și a se arunca pe o foaie de hârtie. — Imediat se ia toată această substanță de pe hârtie și se pune la locul său. — Dacă se uită cineva pe hârtie se vede că nu mai este absolut nimic pe suprafața ei. — Nu toate aceste dacă se toarnă alcool pe hârtie, ea devine toată roșie, aceasta dincauză că anilina fiind divizată invizibilă la ochi și foarte solubilă în alcool, s'au dizolvat la minut schimbând ast fel aspectul hârtiei.

În loc de a se arunca anilina pe hârtie, se pulverizează foarte fin, și se pune pe rozele albe a unui trandafir se scutură bine pentru ca tot praful vizibil să cadă și să rămână numai cel nevăzut. — Se așteaptă momentul când vine un vizitator curios în grădină. — Între alte descrieri ce i se face asupra florilor, i se spune că se află în grădină și un trandafir magic, ale cărui flori devin roșii dacă se stropește cu apă de colonă sau cu alcool.

Se și face experiența înainte sa pulverisând roza cu apa de colonă prin mijlocul unui pulverizator cu care se parfumează apartamentele. — Fenomenul va produce o mare mirare printre publicul asistent.

Copăcei, hultoni și protejarea lor.

În părțile țării espuse la vânt, de ordină e foarte greu de a recolta multe fructe. — Mijlocul de a combate acest inconvenient este de a face ca copacii ce produc fructe cu sămburi tari să fie foarte mici. — Pentru a ajunge la acest rezultat trebuie a se hultui pe porumbele (tufe de câmp ce fac un fruct rotund, negru, mic și acre când sunt crude). — Tot felul de prune se poate prinde pe porumbel, și căpătăm ast-fel un copăcel carele ocupă foarte puțin loc, și carele în același timp suportă fructele cele mai mari până ce devin bine coapte și foarte gustoase.

Toți grădinarii au a lupta în pepinierile lor în contra epurilor și a altor rozetori, carl perd copăceii distrugând coaja trunchiului. — Pentru a 'i conserva de atacul acestor inimi, faceți un amestec de pământ cu humă, clisă, și cu untură de pește, ast-fel ca să fie ca o vâpsea bună — Să se ungă de două ori trunchiul copăceilor pe un timp uscat, pe o înălțime de un metru. — Ast-fel veți fi cu totul asigurați în contra animalelor rozetore.

Când se curăț copacii sau se hultuesc este obiceiul de a se pune pe partea tăiată, pentru a proteja în contra aerului, ceară galbenă și în urmă o legătură cu cârpă (petecă). — Un lucru mult mai eficace și preparat odată putând fi conservat îndelung timp este rășina topită în spirit de vin. — Se topește incetu un chilogram de rășină ordinară și când a devenit ca un sirop, se toarnă peste densa 350 grame spirit de vin. — Se amestecă bine și se toarnă cât mai curând în un vas bine astupat. — Se poate întrebuința în orice timp și este de ajuns ca pomul să fie uns de două ori cu pensula, pentru ca să fie destul de bine protejat.

Se întâmplă ca primă-vara unui pom să înflorească mai timpuriu, din cauza a câte-va zile frumoase, dar în urmă timpul devenind iar rece și dacă se întâmplă ca noaptea să fie senin arborii înfloriți sunt de sigur înghețați. — Putem face ca să nu înghețe florile pe acești arbori. Să se pună seara gunoii udat între crengile pomului, la partea unde aceste pornesc de la trunchiu, iar a doua zi dimineața înainte de a răsări soarele să se ude bine pomul la rădăcină. — Efectul este că vom găsi gunoii înghețat iar crengile nu.

Un mijloc și mai eficace este de a pune seara la rădăcina copacului trei sau patru hârdae (ciubere) pline cu apă, ast-fel ca crengile să cadă de asupra apei. — Toate florile care sunt vor fi protejate și nu vor îngheța. — Cine posedă persici cu crengile întinse pe sârmă, să întrebuințeze pentru protecțiunea lor, vase de lemn de 25 centimetri înalțe, 25 largi și lungi atât cât ține lungimea crengilor. — Seara se va umple cu apă și dimineața se scoate ghița și se umple din nou cu apă. — Mijloc sigur de a nu 'i avea înghețați.

Dacă din întâmplare nu s'au luat precauțiunile de mai sus și au înghețat florile numai, dar chiar porle din copac, atunci pentru cel neroditor să se taie crengile înghețate și să se pună gunoii mult la rădăcina și să se ude bine. — Dacă arborii sunt roditori, cel mai bun lucru este a nu se atinge de el lăsându-l în starea în care se află. — Nu va trece mult timp și dă el singur chiar dacă s'ar părea că și trunchiul este înghețat.

Fructe, legume și ouă înghețate.

Fructele, legumele și ouăle dacă au apucat a îngheța, nu pot fi desghetate complet, cu toate acestea pot fi utilizate după ce vor fi muiate în vase adânci pline cu apă în care s'au pus 300 grame sare albă la zece lituri de apă.

Cartofele înghețate pentru a putea fi utilizate sunt tratate și în alt mod și poate mai cu efect ce cât precedentul. În un loc unde să nu poată îngheța apa, se pune în o cadă apă rece de puț (fântână) sau de gâră și în ea se așează cartofele. — Imediat ce se observă că temperatura apei a căzut la zero, ceia ce se poate constata cu un termometru, se schimbă apa și se urmează ast-fel până ce cartofele 'șiau perdut umflătura lor și reluat consistența naturală.

Dacă cartofele nu au înghețat ci s'au stricat adică au căpătat gangrenă, din cauza naturii locului unde au fost cultivate, ele nu mai pot fi întrebuințate ca alimente pentru oameni, dar pot fi utilizate pentru hrana animalelor în urma acestei preparațiuni. — Se ferb cartofele și în urmă se pun fărâmate în saci mici și la teasc (presă) pentru a căpăta o formă, în urmă se pun în cuptorul în care se coace pâinea, după ce s'au scos aceasta. — Aceste cartofe pot fi conservate mai multă luni, și formează o îngășămințe minunăți pentru vite. — Trebuie a se pune la ele aproape un chilogram de sare la o sută chilograme cartofi, tocmai în momentul când se dă la vite.

Convocare

prin care sunt rugați toți învățătorii cercului Boroșineu a participa la ședința primă a anului curent școlar ce se va ținea în comuna Cermel la 27 Noembrie (10 Dec.) precum și iubitorii școalelor conf. române.

PROGRAMA:

1. Asistare în corpore la chemarea Duhului sfânt.
2. Ascultarea prelegerii ordinare.
3. Deschiderea conferinței.
4. Desbateri și discuțiuni la actul 351/902 al bir. reuniunii generale.
5. Reflexiuni asupra prelegerii ascultată.
6. „Bărbați în principii de școală” disertațiune de Pavel Dirlea.
7. Chestiuni școlare actuale.
8. Rapoartele bibliotecarului și a cearului.
9. Propuneri și interpelări.
10. Difigerea locului ședinței viitoare. Începutul la 8 ore a. m.

Zărand, la 19 Noembrie (2 Decembrie) 1902.

I. Oprean, David Balint.
proș. notar.

DIN ROMÂNIA.

M. S. Regele a bine-voit a primi în audiență, pe membrii comisiei anastrom-gare însărcinată a studia situația porturilor de pe Dunăre și Marea-Neagră.

Din această comisiune fac parte d-nii: cavaler de Ulman, consilier aulic, directorul societății austriace de navigațiune pe Dunăre; King, consilier aulic; Arthur Krupp, cavalerul de Roesler, Dr. Korminski, cavalerul Jarch și Kolisher.

Comisiunea a vizitat până acum porturile Brăila, Galați și Constanța, de unde pleacă la Constantinopol.

Aniversarea luării Plevnei.

A 25-a aniversare a luării Plevnei se va serba anul acesta cu o ceremonie deosebită.

La orele 11 se va oficia la Mitropolia de Te-Deum în prezența M. S. Regelui și a Principelui Moștenitor.

Plecarea M. S. Regelui dela Palatul Regal se va anunța prin 101 lovituri de tun.

La acest Te-deum, vor asista d-nii președinți ai Corpurilor Legiuitoare, înalta Curte de Casație, Curțile de apel și de compturi, tribunalele, corpul profesoral, consiliul comunal cu primarul Capitalei, toți ofițerii generali, superiori și inferiori, cari au vor fi sub arme, cum și toți ofițerii de rezervă sau la pensie cari au luat parte în războiul dela 1877—1878, cum și delegațiile tuturor corpurilor de trupă din provincie, cari au luat parte în războiu, compuse dintr'un ofițer, un sergent și doi caporalii.

După terminarea serviciului divin M. S. Regele, având lângă Sine pe A. S. R. Principele Ferdinand, va eși pe platoul din fața bisericii și va primi defilarea trupelor.

Vor defila detașamente, formate de câte un batalion pentru trupele de infanterie și câte un division din trupele de cavalerie și artilerie, din toate corpurile de trupă din Capitală.

Trupele vor defila în ordinea următoare:

Comandantul corpului II armată, ofițerii fără trupă; delegațiile din provincie, școala militară de artilerie și geniu; școala de ofițeri; institutul medico-militar; comandantul diviziei 4 infanterie; un batalion reg. Mihai Viteazul No. 6; o companie din batalionul 8 vânători; un pluton din compania geandarmilor pedestri; A. S. R. Principele Ferdinand, inspectorul general al cavaleriei; un division din reg. 1 roșiori; un escadron din regimentul 3 călărași; un pluton din escadroul 2 de tron; dl inspector general al artileriei; un division din reg. 10 artilerie; o companie din reg. 2 cetate; și o secție din compania de pompieri.

În fruntea fiecărei detașament vor defila șefii de corpuri respective.

Trupele de cavalerie și cele de artilerie vor defila pe jos.

După terminarea defilării M. S. Regele și A. S. R. Principele Ferdinand, escortați de divizionul geandarmilor călări, se vor întoarce la Palatul Regal.

La orele 3 p. m., va avea loc o serbare militară la Atheneul Român, la care vor asista MM. LL. Regele și Regina cum și AA. LL. RR. Principii Moștenitori cu Micii Principii.

Cu această ocazie, o delegație a tuturor corpurilor de trupă care au luat parte în războiul independenței vor înmâna M. S. Regelui un album care va reprezenta portretele tuturor ofițerilor cari au luat parte în campanie, cum și diferite scene ale războiului.

Seara la orele 9, va avea loc un banchet la palatul regal, la care vor lua parte toți ofițerii generali și superiori din garnisoană, cum și toți ofițerii cari au luat parte în războiu.

Anul acesta se va face ultima paradă militară, cu ocazia aniversării acestei zile.

Corteșiri nedemne.

Din M. Radna ni-se sorie:

„Francmasonul Beleş János, cel căzut la alegerea congresuală și fratele seu Văsălie, mutul, cum i-se mai zice, însoțit de unutul avocat Morar, s'au pus pe corteșire zdăvănă în vederea alegerii de protopop. Se înțelege, ei vor să desmăntă pe alegătorii a nu ține cu fiul iubit al acest tract, cu Procopie Givulescu, pe socoteala căruia spun câte verzi și uscate.

Toți câți iubesc însă biserica și vor să o scape din ghiarele francmasonilor, vor vota însă pentru Procopie Givulescu. Doar nu vom lăsa ca francmasonii și Jidovii să ne aleagă protopop.
Sus inimile!

Mai mulți alegători.

NOUTĂȚI.

ARAD, 5 Decembrie r. 1902.

Le crește peste cap! Citim în „Alkotmány“: „Înregistrând pe urma noastră că în cercul Tápé candidează Lilliu József, avocat în Budapesta, de naștere din Seghedin, „Szeged és Vidéke“ adaugă următoarea ciudățenie: „Din parte ne zicem numai atâta că secotim cu neputință candidatura lui Lilliu József cu programul popular. Pentru că un fiu al Seghedinului nu poate candida ca popular“.

„Ear noi zicem: întâiu și întâiu că cine și cu ce program candidează la Tápé o hotărăște un Seghedinul ei — giurui său! Apoi că un Ungur din Seghediu unde și cu ce program candidează, asta o hotărăște el singur ear nu kazarii măzgălitorii de hârtie din Seghedin. E trist și pe lângă aceasta și f-arte caracteristică că la Seghedin, în acest oraș mare catolic, opinia publică s'o facă nu Ungurii, ci Kazarii!

De, cine-i de vină? Cei cari li-au dat nas.

Intrevedere între Tar și Papă. Ziarul „Tribuna“ crede a ști că Cardinalul Rampolla a stabilit cu marele duce Sergiu al Rusiei detașările ceremoniale care va prezida cu ocaziunea întrevederii dintre Tar și Papă când Împăratul Rusiei va visita pe suveranul Italiei. Papa a primit visita arhiepiscopul din Varșovia.

Visita Regelui Carol. „Leipziger Illustrirte Zeitung“ are o descriere fideia a călătoriei Regelui Carol în Bulgaria, întovărășit de două ilustrațiuni interesante, una reprezentând plantarea stejarului comemorativ și alta casa în care a locuit M. S. Regele în timpul luptelor dela Plevna.

Spânzurat ieri dimineață a fost spânzurat în curtea temniței din Cuv Friedrich Ferencz, care omorase pe un factor postal. Până în clipa din urmă el nădărdia iertare dela M. S. Avizind că n'a sosit grația prealabilă, a început să se vaiete și să plângă, așa că nu putea sta pe picioare de frică, ci cu puterea a fost ridicat în spânzurătoare. Năința de a fi spânzurat, i s'a dat voie să vadă pe maică-sa și pe amanta sa, cu care are un copil.

Necrolog. Primit urătorul asunț funebrel: Emilia Tilea născ. Dr. I. Rațiu, cu adâncă durere anunță în numele seu, al familiei și al numeroșilor consăngenți trecerea la cele eterne a născutului ei act, resp. tată, frate, cumnat etc. *Onoriu Tilea*, inginer și proprietar, răpăsat după lungă și grele suferințe în etate de 51 ani, după o activitate netuliruptă dedicată binei familiei și poporului său, în 2 Decembrie n. la 11^{1/2} ora s. m. 1902. Rămășițele pământești ale iubitului defunct vor fi așezate spre odihnă večnică în curtea bisericii gr-cat din Smig. Joi în 4 Decembrie s. c. la 1 oră p. m. Fie-I țărina ușoară și memoria binecuvântată! Smig, în 2 Decembrie 1902. *Jabnica familiē.*

— Înregistrăm cu deosebit regret următorul asunț funebrel: F. Anș de durere, aduc subcrișii la cunoștința consăngenilor, prietenilor și a cunoștinților, că blânda și neritată soție, mamă și bună *Anastasia Moldovan născ. Petco*, a încetat azi din viață într'al 62-lea an al etății și al 42-lea an al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești se vor așeza spre večnică odihnă, Vineri, în 5 Decembrie st. n. d. a. la 2 ore, în cimitirul bisericii gr-oriental din Băița.

Dormi în pace! Băița (I. Deva), 3 Decembrie st. n. 1902. George Moldovan ca soț. Dr. Silviu Moldovan, Dametriu Moldovan, Valeria Moldovan măr. Dr. Cernel Moldovan, Anastasiu Moldovan, Marcel L. Moldovan ca fi și fiică. Dr. Cernel Moldovan ca ginere. Ana, Eugenia și Maria Moldovan ca nepoate.

Moștenitorul Rusiei nu e bolnav. Profesorul Schmieglow, medicul împăratului mame a Rusiei, a declarat că sunt neîntemseiate svonorile răspândite de ziarle străine și după cari Marele Duce moștenitor al Rusiei ar fi atins de fisie. Doctorul Schmieglow n'a îngrijit pe marele duce moștenitor, în timpul sederii sale la Copenhaga, decât de răceală, ușoară.

Resultatul alegerilor din Grecia. Eată numărul voturilor obținute de diferitele partide politice la ultimele alegeri: Partisanii dui Delyanis au intrunit 82 voturi; cei ai dui Tatakis 75 v turt, ear' cei ai dui Zaimis 57 voturi. Restul voturilor a fost obținut de nuanțe politice nesigure.

Cabinetul va rămâne încă câteva zile la putere spre a espada afacerile curente.

Crisa minelor rusești. La congresul minier din Carchov, președintele Ufdecof, a făcut o expunere a situațiunii minelor din Rusia, din care rezultă că o crisă acută domnește în această ramură de producțiune. Producțiunea cărbunilor și a metalelor a scăzut mult și este întovărășită de o scădere a preșurilor. Producția cărbunilor de peatră este de un miliard de puzi pe când numai la sută sunt exploatate. Captoarele de coac produc 145 milioane poduri și numai 42 la sută este trimeasă pe piață.

Pungășile unui jidav. Pe timpul războiului rusa-ture lusut Ziad bey era bărbat srbătorit în Budapesta. Numele-i de familie era Spitzer József, patriot mare. În corespondențele de pe câmpul de răzbel, pe cari le scria din tabăra lui Abdul Kerim pașa unul ziar din capitală, descria cu atâta preciziune faptele sale eroice, că îl așteptau nerăbdători să vină acasă, el care a câștigat atâta renume numelui maghiar(?). Când în sfârșit a sosit din săngerosul răzbel, interesul public s'a întors spre el cu o putere elementară și era fericit acela, care pute stringe mâna eroului patriot. Ne aducem încă aminte de bărbatul cu mura sarbădă și figura slăbănogă, care în uniforma de general turcesc se plimba zilnic pe stradă și era părtaș de plăcerea admirației publice. Cu o mână rezimat de băț umbra beiu lusuf-Ziad, căci la piciorul stâng avea o rană primită dela dușmani, când cu ocazia unui atac condus contra armatei rusești. Orașul natal Eger, se sfătuia chiar, cum ar pute da onoarea cuvenită eroului, când cine-va s' descoperit cu siguranță că Spitzer József e un vagebund. A adevărit adevă că nici în apropierea taberei turcești n'a umblat, ci în Constantinopol servea ca chelner într'o cafeana de rangul al treilea, sub tot decursul războiului. Descoperirea a făcut mare senzație, și popularitatea lui Spitzer s'a coborât deodată la gradul zero. De-atunci apoi n'a mai purtat nici uniforma nici titlurile turcești ci și a schimbat numele în Csatári, și după-ce și p'aceasta l'a compromis radical, a perit fără urmă din Budapesta. Aceste s'au întâmplat înainte cu 25 ani. După douăzeci și cinci ani înainte de asta în urma descoperirilor triste. Spitzer, pe care l'a tras la răspundere prefectura pentru o folosirea de titlu fals, a negat că era el odată acel Spitzer, deși cunoștinții lui vechi cari erau citați ca martori, îl îmbrățosau pe rând și-l felicitau din inimă pentru reîn-torcere. Spitzer protesta în limba engleză contra îmbrășierilor, dar din limba străină se observă cu atâta siguranță dialectul oveicesc de nu mai era îndoielă că cine e, și prefectura pentru folosirea fără drept a titlului de Dr. l'a condamnat la amendă de cincizeci coroane.

Ursul și Prințesa. — Se povestește că acum câțiva ani Regina Wilhelmina a Olandei, care n'avea atunci decât 17 ani, se opri în vilegiatură la Grindel—ald, o loca-litate fermecătoare, în fundul unei văi cu același nume, așezate la vre-o 20 kilometri de Interlaken (Elveția). Lângă hotel se afla o groapă de urși în care nu se afla atunci decât un singur urs. Ea voi să pătrundă în acea groapă și dorința îi fu împlinită. În fie-care dimineață viitoare Regina a Olandei se cobora spre a da mâncare prietenului ei. Intr'o zi, pe când intra ca de obicei în groapă, cu mâinile pline de bună-tăți, ursul se repezi la tinăra Prințesă, care scăpă numai cu câte-va sgărieturi. Grațioasa Regina a Olandei poartă și azi semnele acestei agresivități.

Gazetele în Anglia. — Londra fiind orașul unde se sffrșesc toate caburile din lume, el e centrul noutăților. Una din urmările acestei superiorități asupra celorlalte orașe din lume, e că are un număr extra ordinar de ziare cotidiene sau de altfel. Se numără în insulele britanice nu mai puțin de 246 ziare cotidiene și de 2255 periodice. Anglia intră în această cifră cu 955; Scoția 285; Irlanda 183; Țara Galilor 108 și insulele engleze de pe coastă 20. 2446 magazine (reviste), dintre cari 536 tratează subiecte religioase, se tipresc în Marea Britanie. Din cele 416 ziare publicate la Londra, numai 30 sunt zilnice. 29 apărind dimineața și 10 seara. Adunăna tiragiul tuturor ziarelor engleze se ajunge la totalul colosal de 2 miliarde de exemplare pentru cari trebae 120 mii tone de hârtie. Întăiu ziar cotidian ce a fost publicat la Londra e „Daily Courant“, făcut de d-na Elisabetha Maletn; primul număr al acestui jurnal a fost pus în vînzare la 11 Martie 1702, 3 zile după suirea pe tron a Reginei Ana; el nu era tipărit decât pe o parte a foaiei. Existența lui a fost vremelnică. La British-Museum se expune ultimul său număr, care e de 31 centimetri pe 22. În privința zia-reilor periodice, onoarea de a fi fost întăiu din toate ziarele cari au fost publicate în Anglia se cuvine lui „London Gazette.“ Întăiu număr a apărut la 1665 la Oxford. Acest organ era al guvernului și se vindea cu un shiling. În privința asta amintim că Franța a avut ziare înainte de Anglia, căci „Gazette de France“ a fost înființată la 1631 de către Theophraste Renaudot.

Atragem atențiunea Onor. public cetitor asupra anunțului de pe pagina a patra a dlui Ioan Cotorla și fiu, atelier de sculptură, tâmplărie și strugarie și-l recomandăm cu toată căldură.

POSTA REDACȚIEI.

Acționarul preot Sibiu. Știm și noi că așa e, cum ne scrii, „C—dia“ este însă o întreprindere românească și dacă s'au comis greșeli, vei avea prilej să ceri socoteală și să combați pe cel vinovați în adunarea generală.

„Un inv. care disprețuește școala“ se va publica cu oare-care prescurtări.

Todor Căndăzanu, econom. Toracul-Mare. Întăiu fă arătare la locul competent: la Conistor, și numai după aceea ne vom lua dreptul să scriem și în foaie. Conistorul va trebui să pedepsească aspru pe cel care în așa chip te-a înșelat.

T. Ciuchendea, Șugag. Am dat loc deja de două ori răspunsurilor în afacerea ce Vă preocupă. Cel trimis de D-T-a și soșii deci numai la loc deschis și pe lângă taxă se poate publica.

G. Dorma Cugteiu. Te vom recomanda pe unde știm ear anunțul și-l vom publica fără plată.

ULTIME ȘTIRI.

† Dr. Ioan Rațiu.

În momentul de a pune ziarul nostru sub presă primim din Sibiu trista și dureroasa știre, că venerabilul octogenar **Dr. Ioan Rațiu**, președintele comitetului național, Joi noaptea, a murit subit. Plini de sinceră durere aducem trista știre, deocamdată numai prin aceste șire la cunoștința publicului nostru cetitor.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

„VICTORIA“

instituit de credit și economii, societate pe acții.

Sediul: Arad, casa proprie, calea Arhiducele Iosif nr. 2.

Intemeiată la 1887.

Capital de acții: 600.000 cor. — Fond de rezervă 300.000 cor.

Depuneri 3.000.000 cor. — Circulația anuală 44.000.000 cor.

Primește depuneri spre fructificare, după cari solvește 5% interese fără privire la termenul de abdicere. — Darea de venit după interese încă o solvește institutului separat.

După starea casei depuneri până la 2000 cor. se restituiesc îndată la prezentarea libelului fără abdicere. Depuneri se pot face și prin poștă și se efectuează momentan după sosirea comunei.

Direcțiunea institutului.

657 — 26

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fete, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă de la 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplată;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reevizite ș. a. prin spargere;
4. Contra grîndinei: grâu, secară, orz, cucuruz, evês, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, himef, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fleșce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 399.

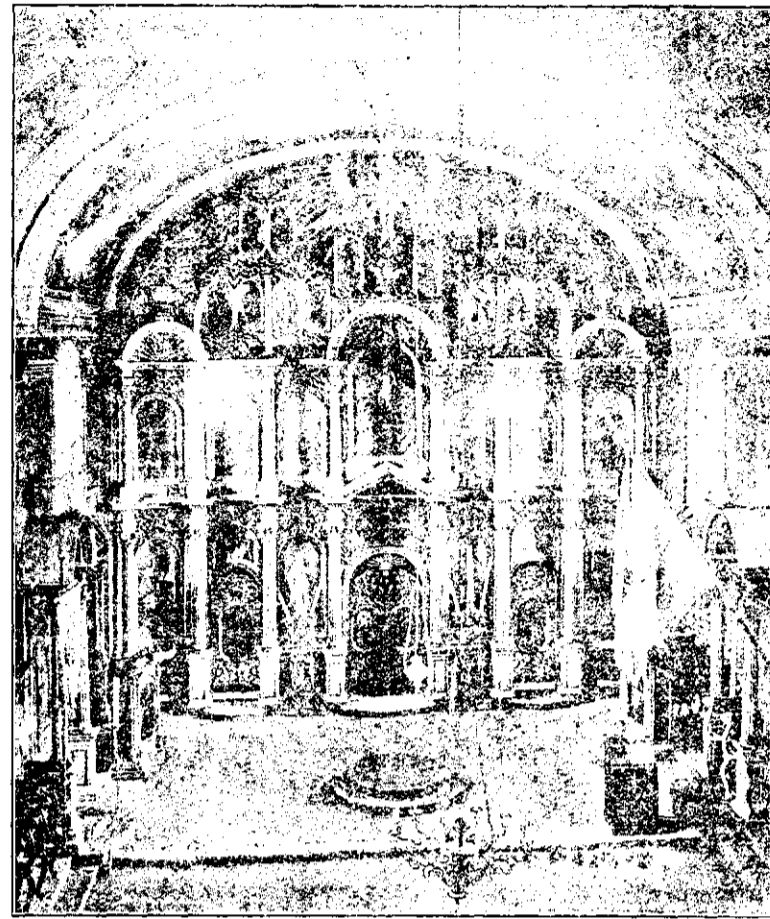
423 — 109

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Ioan Cotîrlă și fiul

atelier de sculptură, tâmplărie și strugărie.

Oravița-română.



Aranjament complet pentru efectuare de iconostase (tîmple), tronuri, jaturi, strane, chivoturi, răpizi și ori-ce alte lucrări de lemnărie în bisericile noastre de rit oriental. Schițare și efectuare de planuri după comanda, mobile și tot felul de instrumente de școală, bănci, table, catedre, mașini de socotit etc.

Prețuri moderate. — Garanță desăvirșită.

La cerere atestate despre rezultate de până acum.

867 1—

Cătră stimatul public din Arad și jur!

INVITARE!

la deschiderea de

azi

a expoziției de Crăciun.

Cu distinsă stimă:

Marea Prăvălie Porter Vilmos

868 1—

Arad, Piața-Libertății.

1902 Decembrie 5.